

letnik XCVII - leto 1995

6

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

SLOVENSKI ČEBELAR

št. 6
1. junij 1995
letnik XCVII

glasilo čebelarских organizacij slovenije

vsebina

contents

Janez Mihelič: Čebelarji smo se v Ljubljani zbrali na 44. redni letni skupščini Zveze čebelarских društev Slovenije	161
Bojan Pavlin: Čebelarjeva opravila v juniju	166

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Milan Meglič: Čebela Buckfast	169
Marjan Debelak: Dvajset let zaklade in zaloge čebelarjenja z AŽ panji – nadaljevanje	170
Milan Runtas: S poti po Avstriji – nadaljevanje	175

ZA MLADE ČEBELARJE

Milan Meglič: Čebelarja začetnika zanima življenje čebel	179
--	-----

IZ TUJE LITERATURE

Jasna Kralj: Apimondia – XXXIV. mednarodni kongres – nadaljevanje	181
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Jože Šnajder: Čebelarsko praznovanje in odprtje čebelarskega muzeja v Rožu v Avstriji	183
Jože Žerdin: Ko bi čebele vedele, kaj tare črenšovške čebelarje	183
Janez Mihelič: ZČDS je z argumenti uspela doseči znižanje pristojbin za zdravstvena spričevala	184
Kočevski čebelarji so izvolili novo vodstvo društva	185
Nina Pfeifer, Viktor Kladnik: Srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev Posavja	185

V SPOMIN

MALI OGLASI
OBVESTILA

Janez Mihelič: We Apiarists Have Gathered at the 44 th Apiarists Societies Regular Annual Assembly in Ljubljana	161
Bojan Pavlin: The Apiarist's Occupation in June	166

FROM THE EXPERIENCE OF OUR APIARISTS

Milan Meglič: The Buckfast Bee	169
Marjan Debelak: Twenty Years of Block-Beekeeping by the AŽ-Hives (Continuation)	170
Milan Runtas: From the Way Around Australia – Continuation	175

FOR YOUNG APIARISTS

Milan Meglič: A New Apiarist is Interested in the Life of Bees	179
--	-----

FROM FOREIGN LITERATURE

Jana Kralj, Lect.: Apimondia – XXXIV, the 34 th International Apiarists' Congress – Continuation	181
---	-----

FROM THE LIFE OF THE SOCIETY

Jože Šnajder: The Apiarists' Celebration and Opening of the Apiculture Museum in Rosenthal/Austria	183
Jože Žerdin: If Only the Bees Knew of the Črenšovar Apiarists' Problems	183
Janez Mihelič: ZČDS Has by Convincing Arguments Achieved a Health Certificate Fee Decrease	184
The Kočevje Apiarists have Elected New Society Leadership	185
Nina Pfeifer, Viktor Kladnik: Meeting and Contest of the Young Posavje Apiarists	185

IN MEMORIAM

SMALL ADS
NOTICES

Slika na naslovni strani:

Člani čebelarskega krožka na OŠ MPT iz Velenja pred čebelnjakom ČD Mlinšek iz Velenja.

Foto: M. Vehovec

Del odlikovancev po podelitvi odličij A. Janše I. stopnje. Foto: P. Zdešar

ČEBELARJI SMO SE V LJUBLJANI ZBRALI NA 44. REDNI LETNI SKUPŠČINI ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

prof. JANEZ MIHELIC

V soboto, 8. aprila, je bila v prostorih Zavoda za zdravstveno varstvo v Ljubljani 44. redna letna skupščina Zveze čebelar-skih društev Slovenije. Delegate in goste je pozdravil predsednik ZČDS Marjan Skok in predlagal delovno predsedstvo, in sicer: za predsednika Stanislava Hajdinjaka, za

člana pa Franca Grajerja in Antona Nova-ka. Na skupščino so bili zaradi preoblikova-nja občin vabljeni delegati iz vseh čebelar-skih društev oziroma družin. To je bilo mogoče zaradi sprememb pravil, sprejetih leta 1994. Ker po teh pravilih ni mogoče vedno doseči sklepčnosti, se lahko zaseda-

Delovno predsedstvo skupščine. Foto: J. Mihelič

Delegati med razpravo.

nje skupščine nadaljuje čez pol ure, ne glede na število navzočih predstavnikov. Po izvolitvi organov skupščine in potrditvi dnevnega reda je predsednik skupščine zaprosil predsednika komisije za odlikovanja Ivana Gradiča, da v skladu z drugo točko dnevnega reda začne slovesni del zasedanja in prebere utemeljitve za podelitev odličij Anton Janša prve stopnje, predsednika Skoka pa, da jih izroči odlikovalcem. Odličja so tako prejeli naslednji čebelarji in organizacije: Rudi Anžel iz Žalca, Ludvik Božnar iz Škofje Loke, Janez Brvar iz Hoč, Čebelarsko društvo Ribnica, Čebelarsko društvo Žiri, inž. Avgust Gril iz Grosupljega, Slavko Ingolič iz Gorenje vasi, Janko Jurca iz Žirov, KDP Sodalitas Tinje iz Tinj v Avstriji, Franc Lešnik iz Jurovskega Dola, Zvonko Marinič iz Kanala, Janez Meglič iz ČD Tržič, Jože Pikelj iz ČD Zagorje, Franc Repar iz Sevnice, Jože

Sever iz ČD Semič, Janez Starman iz ČD Gorenja vas in Alojz Toplak iz ČD Ptuj. Pisno priznanje za odlično izpeljano srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev pa sta prejela ČD Sevnica in Osnovna šola Sevnica. V imenu odlikovancev se je najprej v imenu delegacije čebelarjev zamejskih Slovencev iz Avstrije oziroma Katoliškega doma prosvete v Tinjah (sestavljali so jo inž. Mathias Krasnik, mentor in organizator predavanj Mirko Srienc in pedagoški sodelavec izobraževalnega doma v Tinjah Martin Pandel), zahvalil g. Srienc. Poudaril je, da so zelo počaščeni in zadovoljni, ker vidijo, da je njihovo delo obrodilo sadove in da znajo njihovo delo in trud pri izobraževanju čebelarjev ceniti tudi slovenski čebelarji. Zahvalil se je za pomoč in sodelovanje pri organizaciji strokovnih tečajev za čebelarje, na katerih so predavatelji iz Slovenije vedno dobrodošli. V zadnjih desetih letih je

Delegacija naših rojakov iz Avstrije – z leve so inž. Krasnik, g. Srienc in g. Pandel

Predsednik Skok izroča visoko odličje g. Mirku Sriencu, s katerim je ZČDS odlikovala katoliški prosvetni dom v Tinjah.

namreč v Tinjah predavalo že veliko slovenskih čebelarjev in čebelarskih strokovnjakov.

V imenu preostalih odlikovancev pa se je zahvalil inž. Gril iz Grosupljega.

Kot je poudaril, je najvišje priznanje ZČDS za čebelarske zasluge v Sloveniji za vse, ki so ga prejeli, spodbuda za nadaljnje še bolj zavzeto delo v čebelarski organizaciji, saj se zavedajo, da bo le močna in enotna čebelarska organizacija lahko uspešno zastopala čebelarske interese v pristojnih državnih organih.

Nato so delegati poslušali poročilo predsednika Marjana Skoka o uresničevanju delovnega načrta ZČDS v letu 1994. Del tega poročila so vsi dobili že prej v pisni obliki. V njem je predsednik predvsem poudaril ekonomski položaj slovenskega čebelarstva. Med drugim je dejal: »Vlada sicer ocenjuje, da so tekoča gospodarska gibanja ugodna in da so ugodne tudi prve napovedi rasti kmetijstva. Žal, pa po našem mnenju razmere v čebelarstvu niso tako rožnate. Ne moremo trditi, da nam država ne pomaga. Pomoč, ki smo jo v zadnjem času dobili od države, je bila tolikšna kot še nikoli doslej. Bila pa je občasna in predvsem neredna. Glede na probleme v

Letos je odličja A. J. prejelo večje število čebelarjev in tudi nekaj čebelarskih društev

čebelarstvu pa je ta pomoč še veliko premajhna. Največjo pomoč potrebujemo pri trženju čebeljih pridelkov, saj se je odkup medu zaradi zmanjšanja tržišča in velikega uvoza zelo zmanjšal, čebelarji pa niso usposobljeni in opremljeni za samostojno trženje čebeljih pridelkov kot tudi ne za ustrezno vrednotenje lastnega dela.

Vlada je 28. oktobra lani odpravila prelevmane za uvoz medu in jih zamenjala z 48-odstotno uvozno takso. Ker pa so pridelki v tropskih deželah nekajkrat višji kot pri nas, je ta zaščita veliko premajhna. Da bi čebelarji čim lažje konkurirali uvoženemu medu, si je Zveza zelo prizadevala za znižanje stroškov čebelarjenja. Ker je sladkor zaradi zaščite s prelevmani na našem tržišču enkrat dražji kot v svetu, je jasno, da je prav strošek zanj vzrok za našo nekonkurenčnost in predrago pridelavo. Lani smo le uspeli dobiti regres za nakup krmnega sladkorja za čebele. O težavah, ki smo jih imeli, smo veliko pisali. Veliko je bilo prepričevanja in opozarjanja na nevzdržne razmere. Nazadnje je le prevladalo razumevanje za naše probleme, in čeprav že zelo pozno, smo odkupili 1060 ton krmnega sladkorja po 69,80 SIT za kg. Najbolj pomembno pri tem pa je, da smo

Predsednik Marjan Skok je prebral poročilo o delu Zveze v preteklem letu.

po dolgem času za potrebe čebelarstva spet dobili regresiran krmni sladkor. To pomeni, da nas država le upošteva in nam želi pomagati. Pristojni na ministrstvu za kmetijstvo so nam regresiran sladkor obljubili tudi za naprej, in sicer 15 kg na panj, in pod enakimi pogoji kot lani. Ustrezno količino ga bomo skušali dobiti pravočasno, torej takoj po sprejetju letošnjega proračuna.

Prav zato ker je trženje čebeljih pridelkov postalo eden od pogojev za obstoj večjih čebelarstev, smo tudi velik del letošnjega posvetovanja v Polju namenili tej problematiki. K sodelovanju smo pritegnili več strokovnjakov in rojaka g. Ivanca iz Francije, da bi nekaj svojih izkušenj posredoval našim čebelarjem. Izdali smo zbornik referatov in pripravili tudi čebelarsko razstavo. Obisk je bil zelo dober. Za reklamiranje čebeljih pridelkov in čebelarstva smo prejšnji mesec s televizijo Meglič podpisali pogodbo o snemanju in predvajanju polurnih oddaj, ki jih bodo nato skušali prodati tudi drugim televizijskim hišam. Naš cilj je seveda povečati porabo čebeljih pridelkov. Seveda bomo morali v prihodnje za to narediti še odločnejše korake. Pri prordaji medu so nam lahko vzor avstrijski čebelarji. Domači med prodajajo po sto šilingov, in čeprav je uvožen le po trideset, ga prodajo manj kot domačega, saj kupci priznavajo njegovo kakovost. Seveda pa so to lahko dosegli samo s stalno in načrtno propagando in prepričevanjem kupcev, za to pa

čebelarji prispevajo precej denarja sami, veliko pa ga prispeva tudi država. To je temelj njihovega uspeha. V prihodnje bo treba med zavarovati tudi regijsko. Za izobraževanja čebelarjev je gotovo najpomembnejši Slovenski čebelar. V zadnjem letu smo ga zelo popestrili in izboljšali, uvedli pa smo tudi barvne strani. Zaradi tega se je članarina minimalno podražila. Organiziramo tudi redne programe izobraževanja. Uspešna sta bila tudi tekmovanje mladih čebelarjev v Sevnici in tečaj o gozdnem medenju. Zveza si prizadeva, da bi podprla in združila raziskovalno delo na področju čebelarstva, zato bomo pomagali pri ustanovitvi društva čebelarskih strokovnjakov. Njegova naloga bo usklajevanje raziskovalnega dela. Tudi pri zdravstvenem varstvu čebel je Zvezi prek svoje komisije za čebelje bolezni uspelo, da so pristojni znižali takse za zdravstvena spričevala. Kot je znano, so bile te nerazumno visoke. Večina veterinarjev svetovalcev je zelo uspešna, žal pa nekateri uspešni odhajajo iz te službe.

Največji nerešen problem Zveze pa je še vedno ČIC. Na skupščini minulo leto je dobil izvršni odbor pooblastilo, da lahko objekt za dalj časa odda v najem, ga zamenja za drug objekt, sklene pogodbo o sovlaganju ali pa objekt proda in s kupnino odkupi nove ustrezne prostore. Kljub razpisu nismo dobili primerne ponudnika. Po oceni cenilca je objekt vreden 206.602 DEM (njegova neto površina je 678 m²), za dokončanje pa bi potrebovali še 444.787 DEM. V zadnjem času sta se pojavila dva

Prvi razpravljaec je bil g. Matej Blejc iz Mengša

kupca, eden od njiju je Ljubljanska škofija. Ker je objekt že začel propadati in je nezaščiten, predlagam, da se o tem problemu resno pogovorimo. Tudi novih pravil ZČDS še nismo pripravili, ker državni zbor še vedno ni sprejel novega zakona o družtvih. Ustanovili pa smo koordinacijski odbor vseh društev in njihovih zvez v Sloveniji, da bi vplival na zakonodajalca, naj sprejme za nas sprejemljiv zakon, takšnega torej, da nas pri delu ne bi preveč omejeval. Toliko na kratko o našem delu v minulemu letu.«

Nato je predsednik nadzornega odbora poročal o delu Zveze. Odbor je ugotovil, da je Zveza poslovala zakonito in v skladu s programom dela. Poraba sredstev je bila v skladu s finančnim načrtom in ni preseгла obsega razpoložljivih sredstev. Nato je sledila razprava o poročilih. Prvi je v razpravi sodeloval Matej Blejc iz Domžal. Opozoril je na neurejene razmere pri nakupu zdravil za čebele v Sloveniji. Čebelarjev nihče ne oskrbuje z zdravili redno in po zmernih cenah, zato so cene zelo različne, predvsem pa previsoke; zdravila so v zalogi le občasno. Kadar jih čebelarji potrebujejo, jih hitro zmanjka. Razmere izboljšujejo različni prodajalci, ker veterinarska trgovska mreža tega žal ni zmožna urediti. Zveza in njena komisija za bolezni naj zato posredujejo pri pristojnih, da bi omenjeni problem čimprej uredili. Glede uvoza medu in njegovega označevanja je menil, da se mora Zveza pritožiti, hkrati pa vztrajati pri obveznem označenju uvoženega medu v trgovinah. Če tega ne bomo dosegli, nam tudi zaščitna znamka za slovenski med ne bo pomagala. Ob tem je poudaril, da je analiza za pregled medu predraga. Želel je tudi pojasnilo glede zahteve, naj Medex Zvezi vrne premoženje, saj je bila le-ta vložena tudi na sodišču. Predlagal je tudi, naj bi znova uvedli seznam rezervnih družin, kakršen je nekoč že obstajal. Nato je spregovoril Alojz Pori z Raven na Koroškem. Med drugim je omenil, da so zadovoljni z akcijo preskrbe s sladkorjem in da ga pričakujejo tudi letos. Prav tako so zadovoljni tudi z veterinarji pospeševalci in opazovalno službo, odločno pa nasprotujejo prodaji ČIC-a. Veliko preglavic jim povzročajo prevažalci. Predla-

Eden od razpravljalcev je bil tudi Pavle Herbst.

gajo, naj se tudi Zveza začne ukvarjati z gospodarsko dejavnostjo, saj bo le tako postala finančno močnejša in vplivnejša. Čebelarje je povabil tudi na letošnje tekmo vanje mladih čebelarjev – to bo 20. maja na Ravnah na Koroškem. Predstavniki ČD Slovenska Bistrica je predlagal večjo aktivnost pri širjenju medovitnega rastlinstva. Pohvalil je glasilo Slovenski čebelar, ker se je izboljšalo tako vsebinsko kot oblikovno.

Nato so delegati začeli razpravljati o ČIC-u. Mnenja so bila zelo različna, precej jih je vztrajalo, da stavbe, katere zavarovanje sicer zahteva vedno večja sredstva, ne smemo prodati. Nekateri med njimi, kot npr. član komisije za reševanje problematike ČIC-a Marjan Debelak, pa so zagovarjali nasprotno. Po njihovem mnenju bi morali objekt zamenjati (čeprav prek prodaje) za koristnejše prostore, ki bi jih slovenski čebelarji lahko takoj začeli uporabljati. Na koncu razprave je obveljalo, da ne kaže spreminjati lani sprejetega sklepa.

Delegate sta nato pozdravila mag. Mira Jenko Rogelj v imenu veterinarjev svetovalcev in dr. Janez Poklukar v imenu Kmetijskega inštituta Slovenije. Mag. Jenkova je predlagala, naj Zveza zahteva tudi regresiranje zdravil, saj bi to omogočilo boljšo preskrbo tržišča, kajti trgovina ne želi sprejeti tveganja ob morebitnih neprodanih zalogah zdravil. Spregovorilo je še nekaj delegatov, nato pa je predsedujoči g. Hajdinjak prosil za glasovanje o zaključnem računu ZČDS za leto 1994. Delegati so ga soglasno sprejeli, prav tako pa tudi finančni načrt za leto 1995.

Zadnja točka dnevnega reda so bila delegatska vprašanja in predlogi. Spregovoril je delegat ČD Krka in opisal uspešno akcijo, ki jo je društvo izvedlo v tamkajšnjih osnovnih šolah. Učenci so namreč risali na temo »Zaščitimo naravo in čebele« in pri tem predvsem poudarili škodljivost škropljenja za čebele. Akcija je bila zelo uspešna, zato

je predlagal, naj jo izvedejo tudi preostala društva v Sloveniji. Predlagal je tudi, naj bi po vsej Sloveniji pregledali čebelje družine, ali niso morda okužene s hudo gnilobo.

Na nekatera vprašanja je nato odgovoril predsednik ZČDS Marjan Skok, na nekatera pa tajnik Milan Runtas. Predsedujoči je sklenil skupščino z željo, naj medi.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JUNIJU

BOJAN PAVLIN

Junija čebelja družina doseže višek razvoja, saj je v panju od 50 do 80 tisoč čebel, od tega polovica pašnih. Matica je v plodišču zaleгла vse sate. Zato morajo ljubiteljski čebelarji vsakih 7 do 10 dni oziroma ob koncu tedna v medišče postaviti nekaj satov pokrite zalege, na njihovo mesto pa vstaviti lepe prazne sate ali satnice, ki jih bodo čebele ob obilni paši zelo hitro zgradile.

Junij je tudi mesec različnih bogatih paš. V hladnih predelih končuje medenje akacija, pa tudi veliki smrekov kapar. V alpskih predelih začenja mediti smreka, njeno medenje pa se postopno pomika više do zgornje drevesne meje. V drugi polovici junija začne cveteti lipa, kmalu nato pa še kostanj, pojavi pa se tudi mana na listavcih. Če so razmere ugodne, tedaj lahko medi tudi jelka.

Ob dobri paši čebelam kmalu zmanjka prostora za odlaganje medicene. Najprej napolnijo medišče, nato pa tudi ves preostali prostor v plodišču, tako da blokirajo matico. Močne družine lahko razvijemo samo v panjih, v katerih je dovolj prostora. Poleg prostornega plodišča, ki zagotavlja dober razvoj družin, je pomembno tudi dovolj prostrano medišče. Če je v obdobju medenja prostor v medišču premajhen, je manjši tudi donos mēdu, tako da bo precej dela in truda, ki smo ga vložili v razvoj družine, zaman.

Nektar se v med spremeni v treh do šestih dneh, čebele pa potrebujejo v primerjavi s številom celic za skladiščenje zrelega mēdu približno trikrat več celic za medicino. V medicini je namreč približno 70 odstotkov vode, čebele pa jo zgoštujejo

tako, da je vlage le še 20 odstotkov ali še manj. Če čebele omejuje prostor v medišču, kljub bogatim pašam ne morejo nabrati več. Zato je treba razmere kontrolirati vsak teden.

Delno ta problem lahko rešimo tako, da iz panja odstranimo medene sate in jih damo zoreti v druge panje – vse družine namreč niso enako močne – namesto odvezetih pa vstavimo prazne sate. Na ta način bomo točili iz vseh panjev hkrati.

V nakladnem panju pa prostor povečamo z dodajanjem praznih naklad, kar je precej preprosteje kot pri AŽ panjih. Tudi s točenjem ni treba hiteti, saj lahko z dodajanjem praznih naklad nenehno povečujemo prostor. S točenjem pa moramo pohiteti, če obstaja možnost strjevanja mēdu v satju.

Večina naprednih čebelarjev je že zdavnaj ugotovila, da je ključ do uspeha predvsem zadostno število rezervnih družin oziroma matic. Nekateri čebelarji imajo ob vsakem pridobitnem panju še eno rezervno družino. Naravne razmere za razvoj močnih družin – samo takšne so namreč sposobne v celoti izrabiti vsako pašo – so se precej poslabšale. Le redkokdaj se še zgodi, da se čebele razvijejo do primerne moči brez čebelarjeve pomoči. Dodajanje zalege iz rezervnih družin (močnim družinam zalege ne jemljemo) oziroma zamenjava slabih matic v pridobitnih družinah nam za vso sezono zagotavlja, da bomo imeli močne družine, ne glede na zunanje dejavnike. Le takšne družine pa so sposobne izrabiti tudi najmanjšo pašo, ki se pojavi v naravi. V sodobnih razmerah čebelarjenja so rezervne družine nujnost, zato morajo biti obvezni sestavni del vsakega čebelarstva.

Po končanih pašah iztočimo med. Z odvzemanjem medenih satov moramo počakati toliko časa, da med dozori. To se zgodi takrat, ko čebele vsaj tretjino sata pokrijejo z voščenimi pokrovc. Nekateri vrste man pa lahko točimo tudi prej. Mnjenja o tem, kdaj in kolikokrat točimo, so zelo različna. Nekateri priporočajo pogosto odvzemanje medu, ker menijo, da so čebele ob manjših zalogah bolj delovne. Na splošno velja pravilo, da v panjih, pri katerih med pašo ne moremo po potrebi povečevati prostora, odvezamo med takoj, ko je medišče zalito in med dovolj zrel. Kolikokrat in kdaj bomo točili, je odvisno tudi od načina čebelarjenja. Prevažalci točijo večkrat kot tisti, ki čebelarijo na stalnem mestu. Če pridobivamo sortne medove, točimo pogosteje.

Včasih naberejo čebele precej mane. Gre za med živalskega izvora, saj ga izločajo uši in kaparji, ki kot zajedavci živijo na različnih vrstah drevja in grmičevja. Mana zelo hitro kristalizira in včasih se že po 4 do 8 dneh v satju strdi. Čebelarji tak med imenujemo kar cementni med (npr. mecesnov). Kadar grozijo takšne paše, moramo v panjih vsakih nekaj dni preveriti, ali se je med že začel strjevati. Iz panjev potegnemo nekaj satov in z vžgalico, pomočeno v celico, ugotovimo stanje. Ko začutimo, da postaja med v celicah kašast, je skrajni čas, da ga iztočimo. Pri teh vrstah medu nam s točenjem ni treba čakati toliko časa, da ga bodo čebele prekrile s pokrovc, saj je dovolj gost in vsebuje majhen odstotek vode. Po svoji kakovosti izstopata predvsem smrekova in hojeva mana.

Različne vrste mane se začnejo izločati predvsem julija, medenje pa se lahko zavleče celo v avgust. Ti donosi so največkrat zadnje paše v čebelarskem letu. Pozno poleti je zelo opazen nagon čebel po kopičenju nabrane medičine ob gnezdu. Ker mana ni primerna za zimsko hrano, jo moramo iz panjev odstraniti, in sicer predvsem v krajih, kjer se čebele dalj časa ne morejo spreleteti. Med oziroma medene sate najpogosteje odvezamo zjutraj, čez dan oziroma čimprej jih iztočimo, kajti topel med se lepše toči. Zvečer prazno satje vrnemo v panj. Če točimo med pašo, niso potrebni posebni varnostni ukrepi, drugače

Mladi čebelarji so veseli rojev, starejši pa si jih ne želimo.

pa je v brezpašnem obdobju, saj se ob vsaki najmanjši nepredvidnosti lahko pojavi ropanje. Satje z medom zložimo na kozico, čebele rahlo zadimimo, in ker se bodo napile medu, bodo tudi manj hude. Čebele z omelom ometemo neposredno v panj ali v sipalnik. Ko ometemo vse sate enega panja, stresemo čebele nazaj v panj. Pobiranje medenih satov in ometanje čebel je zelo strokovno opravilo. Paziti moramo, da pri tem ne mečkamo čebel.

Satje odkrivamo z vilicami ali noži in ga tudi pri tem lahko poškodujemo. Zaradi pomanjkanja časa pa večji čebelarji, predvsem v tujini, uporabljajo posebne električne stroje za odkrivanje, zlasti tam, kjer je točenje popolnoma mehanizirano. Ko satje odkrivamo, ga ločimo tudi po teži in starosti. V točilo vlagamo satje približno enake teže, sicer točilo poskakuje. Skupaj točimo mlado satje, in sicer pri nižjih vrtljajih, saj se mladi sati radi poškodujejo.

Iztočen med shranjujemo v večjih ali manjših posodah. Na vrh priplavajo deli voska in druge primesi, zato moramo med večkrat posneti. Posoda, v kateri hranimo med, mora biti čista, nepoškodovana ter nepropustno zaprta. Med je zelo higroskopičen, če je nepravilno shranjen, potegne vlago iz okolice in se zato lahko tudi pokvari. Najboljša posoda za shranjevanje medu je posoda iz nerjaveče pločevine, saj ta ne

reagira s kislinami v medu. Na med, ki smo ga pridelali, moramo biti ponosni, saj gre za pristni domači, zelo kakovosten med. Zaradi podcenjenosti domačega medu ter uvoza cenenih in manj kakovostnih medov iz tujine, slovenski med nima takšne cene, kakršno bi si zaslužil, zato si moramo vsi čebelarji prizadevati za prodajo po čimbolj-ših in poštenih cenah.

Še vedno smo v obdobju rojilnega razpoloženja. Rojenje je naraven način razmnoževanja, vsak naravni roj pa je v primerjavi z umetnim precej bolj delaven.

Ogrebanje roja pa je lahko precej zahtevno opravilo. Paziti moramo na to, da ima roj, ki smo ga ogrebli in dali na hladno, dovolj zraka (če ga seveda takoj ne stresemo nazaj v panj). Čebele nosijo s seboj hrano za prve dni, in če je roj zelo velik, se lahko ob hudi vročini tudi hitro zaduši.

Umetne roje pa pripravljamo tedaj, ko so družine na višku razvoja. Delo bomo najbolje opravili, če bomo hkrati stavili vse za preprečitev rojenja. Najprej počakamo, da družina, iz katere želimo narediti roj, potegne matičnike. Tedaj ji vzamemo zaležene sate z matičniki, razen tistih, na katerih jih zanesljivo ni; preostali prostor zapolnimo s praznimi sati. Odvzeto zalego dobro pregledamo in odstranimo matičnike, razen najlepšega. Potem te sate, ki jim dodamo nekaj satov z medom in cvetnim prahom, vstavimo v prazen panj. Paziti moramo, da bo imel narejenec dovolj čebel, saj se stare čebele vrnejo v stari panj. V prazen sat nalijemo tudi 1 dcl vode, saj jo bodo čebele rabile za nego zalege.

Obstaja še več načinov priprave umetnih rojev, pri vseh pa moramo upoštevati naslednje:

- narejence, za katere porabimo zalego in mlade čebele, delamo neposredno pred začetkom paše ali med njo;

- narejence, v katere prenesemo tudi starejše oziroma pašne čebele, sestavljamo po paši;

- pri narejencih, sestavljenih iz več panjev, pazimo, da se čebele ne spopadejo, pripravljamo pa jih med pašo;

- narejencem s samo mladimi čebelami moramo dodati vodo;

- vse narejence nahranimo in delno zapazimo.

Junija je tudi čas za vzrejo matic. Ali jih bo čebelar vzrejal sam ali jih bo kupil pri vzrejevalcu, je odločitev vsakega posameznika.

Vsem družinam s slabimi lastnostmi, torej tistim, ki so slabi medarji, napadalne ali preveč rojive, odstranimo matico. Namesto nje vstavimo mlado oplojeno matico, matičnik iz družine z dobrimi pridobitnimi lastnostmi ali kar rezervno družino. Mlade matice so namreč jamstvo za uspešno prezimovanje in delo v prihodnji sezoni. V tem obdobju izločimo vse matice, starejše od dveh let, in jih nadomestimo z mladimi. Odstranimo tudi slabe mlade matice, ki niso izpolnile pričakovanj.

Matico pa dodajamo takole:

- iz panja, v katerega nameravamo dodati mlado matico, odstranimo staro matico;

- čez osem dni, ko v panju ni več odkrite zalege, podremo zasilne matičnike;

- v panju torej ne sme biti matice (včasih se zgodi, da spregledamo neoplojeno), ko vanj vstavimo mlado matico; še bolje pa je, če dodamo kar prašilec ali rezervno družino.

Ob vsem tem pa moramo upoštevati, da razvoj čebel letos ni tak, kakršen naj bi bil oziroma kakšen je bil lani. To je posledica deževja in snega marca ter hladnega in vetrovnega vremena aprila, saj je to zelo zavrla razvoj čebeljih družin. Zato se verjetno rojilno razpoloženje ne bo pojavilo, saj čebele ne bodo tako močne, kot naj bi bile, zato tudi paše ne izrabijo toliko, kot bi jo lahko.

Priložena fotografija predstavlja del Semiških goric, zasajenih z vinsko trto. Od tod je doma naš pesnik Lojze Krakar, ki je zapisal:

*Tu se bog pregrešil kakor človek
(morda je bil pijan kakor človek),
namesto kruha dal ljudem je vino,
namesto doma culo za v tujino.
Veliko kamenja jim dal je in otrok
in polno lačnih ust in praznih rok
in sonca dosti več, kot potrebuje
ga človek, da do groba pripotuje.*

večino čebelarjev, ki čebelarijo s carnico, in tistimi, ki preizkušajo buckfaško čebelo, izbruhnila prava vojna. Številni čebelarji z novo čebeljo pasmo na skrivaj. Da je boj zares oster, potrjujejo besede nekega nemškega čebelarja, ki je omenil, da v Nemčiji prihaja celo do požigov panjev z buckfaškimi čebelami.

Tudi sicer smo na srečanju v Gradcu dobili občutek, da je privržencem čebele buckfast pomemben le večji zaslužek (večji donos medu), dolgoročne – sicer še neznane oziroma negotove posledice širjenja neprvotne čebelje vrste pa so jim malo mar.

Kljub temu da (osebno sem o tem prepričan) ne bomo nikoli zapustili naše kranjice in se prodali cenenim propagandi o boljših donosih buckfaške čebele, je prav, da omenimo nekaj njenih najpomembnejših lastnosti.

Čebela buckfast potrebuje za svoj razvoj več prostora. Matica obilno zalega med celotno čebelarsko sezono, spremembe razmer v naravi pa nanjo ne vplivajo. Za svoj razvoj oziroma obstoj potrebuje veliko hrane – medu. Jesenskega krmljenja s sladkorjem ne prenese. Čebelje družine te pasme, jeseni krmljene s sladkorno raztopino, spomladi odmro.

V nemškem čebelarskem glasilu Imkerei – technik magazin, št. 4/93, je navedenih več pogojev za uspešno čebelarjenje z omenjeno čebelo. To so:

a) velik panj z enim velikim plodiščem (prostorom za zaleganje)

b) razmestitev panjev v skupine po 4 (vsak panj ima izlet v drugo smer);

c) veliko število družin;

č) vzreja matic točno po navodilih brata Adama;

d) prašenje praha matic v narejencih z dovolj medu in cvetnega prahu ter čebelami vseh starosti. Matica ne sme biti nikoli zaprta v kletki, to pa velja tudi za še neizleženo matico v matičniku;

e) na razpolago mora biti dovolj dobra lokacija za vzrejo matic.

V Nemčiji se je v praksi menda pokazalo, da je čebelarjenje z buckfaško čebelo uspešno šele pri povprečnih donosih več kot 40 kg medu na panj, sicer dohodek od pridelkov ne pokriva večjih stroškov, povezanih s čebelarjenjem s to čebelo.

Vse te navedbe so zadosten razlog, da se Slovenija oziroma naši kranjci ni bati buckfaške čebele. Naša čebela – kranjska sivka – ima zelo veliko stalnih dobrih lastnosti, zaradi katerih je postala znana v svetu, tako da je danes med najbolj cenjenimi vrstami čebel. Vsi zavedni slovenski čebelarji smo prepričani, da je za naše razmere naša kranjska najboljša čebela, zato ne bomo dovolili, da bi si zaradi neznanja ali naše nepazljivosti nekdo privoščil avanturo z buckfaško čebelo. S tem bi namreč ogrozil čistost kranjske sivke, dokazal pa bi tudi, da ne sodi med zavedne slovenske čebelarje.

Vsekakor je prav, da smo čebelarji seznanjeni z buckfaško čebelo. Gotovo pa je ob tem treba opozoriti tudi na nepopravljivo škodo, ki bi jo buckfaška čebela lahko povzročila kranjci. Zato slovenski čebelarji že vnaprej odločno zavračamo kakršne koli poskuse z buckfaško čebelo v Sloveniji.

Bodimo ponosni na našo čebelo – kranjsko sivko, ki je bila, je in bo še naprej zvesta spremljevalka slovenskega naroda.

DVAJSET LET ZAKLADE IN ZAKLADNEGA ČEBELARJENJA Z AŽ PANJI

MARJAN DEBELAK

(Drugi del)

Sporočilo.

Deli teksta in objavljene risbe v tem članku so iz gradiva, ki ga je avtor članka pripravil za novo čebelarsko knjigo z naslovom: »Slovenski čebelar in kranjska čebela«.

V njej bo bralec našel vse najpomembnejše in najnovejše podatke ter navodila za čebelarjenje

v naših krajih. Pri tem zahtevnem projektu, ki ga vodi dr. Janez Poklukar, sodelujejo številni prekaljeni čebelarski pisci, praktiki in teoretiki. Bralce Slovenskega čebelarja na to knjižno novost, ki je v pripravi, že zdaj opozarjamo in jo priporočamo.

Uredništvo

Z AŽ zaklodo za približno 56 odstotkov povečamo delovno (satno) prostornino AŽ panja. To je nekoliko več, kot bi dosegli z dodajanjem še ene (tretje) etaže panja. Kar prav imamo, če trdimo, da je AŽ panj pridobil ali našel

z zaklodo svoji tretji panjski oddelek.

Priključitev tretjega oddelka od zadaj in zakladno čebelarjenje nasploh sprožata vrsto vprašanj in odgovorov iz dvajsetletne preizkusne dobe (glej tabelo):

VPRAŠANJE	ODGOVOR
Ali je obračanje satov škodljivo?	Nikakor ne, preizkušeno.
Ali je lega gnezda (matice z zalego) v zakladi za matično rešetko škodljiva (ker je stran od žrela)?	Nikakor ne, preizkušeno.
Ali tako povečan panj lahko napolni družina z eno matico?	Vsekakor da, preizkušeno.
Ali imamo pri nas takšne pašne razmere, da se splača čebelariti s tako močnimi družinami?	Imamo jih, preizkušeno.
Ali ni pretežko odstavljati in pristavljati zaklade?	Ni, ker so ozke in jih naslanjamo na svoje telo ali si v čebelnjaku omislimo odstavno mizico na kolescih.
Ali panje z zakladami lahko prevažamo?	Lahko, če upoštevamo nekaj dodatnih nasvetov in če imamo ali si uredimo nekoliko več prostora v prevoznem čebelnjaku.
Ali moramo zaklodo vedno snemati s panjev; koliko imamo s tem dela in koliko skladiščnega prostora porabimo...?	Lahko jih imamo tudi stalno na panju, če čebelarimo v čebelnjaku in s posebno tehnologijo (lésice!); v nasprotnem je treba pretehtati, kaj se izplača, in ali je vredno napora.
Ali je zaklada lahko tudi brez satičev, ki so za marsikoga neprimerni?	Lahko shajamo brez satičev z drugačno izrabo prostora, vendar so satiči zelo koristni in je treba pretehtati, kaj se izplača.
Ali ni čebelarjenje z močnimi družinami ugodno le v letih z dobro pašo, sicer pa škodljivo?	Dokazano: močne družine povprečno tudi v letih slabe paše naberejo veliko več kot slabše razvite družine!
Ali nakup zaklade zelo podraži čebelarjenje?	Ne! Namesto AŽ panjskih vrat in AŽ okvirja z matično rešetko, ki ju pri zakladnem čebelarjenju ne potrebujemo več, bi lahko poplačali vsaj polovico vrednosti zaklade. Če je čebelar vsaj nekoliko spreten, lahko zaklodo sestavi sam.

ZAKLADNO ČEBELARJENJE

Uspešno čebelarjenje v standardnih AŽ panjih z uporabo zaklade ali na kratko zakladno čebelarjenje zahteva določeno znanje in upoštevanje nekaterih pravil.

Prvo in najpomembnejše pravilo je, da **moramo čebelariti z veliko močnejšimi družinami**, kot je mogoče in v navadi pri »navadnem« čebelarjenju z AŽ panji. Ker z zaklodo delovno ali satno prostornino AŽ panja povečamo za nekaj več kot polovico,

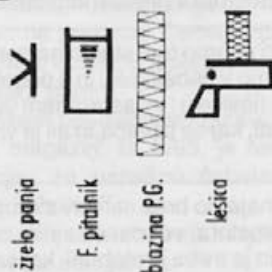
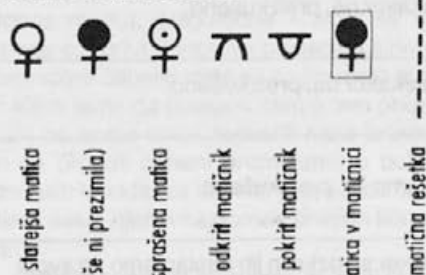
moramo poskrbeti, da bodo tudi družine v tako razširjenem panju imele ustrezno več čebel, ki bodo poskrbele za pričakovane večje donose.

To dosežemo z upoštevanjem drugega pravila, po katerem moramo **zazimiti**

LEGENDA

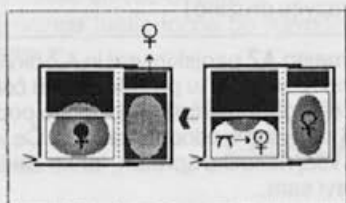
(pojasnilo nekaterih znakov, ki so uporabljeni na risbah)

Risbe zasnoval Marjan Debelak in računalniško obdelal Boštjan Debelak.

A

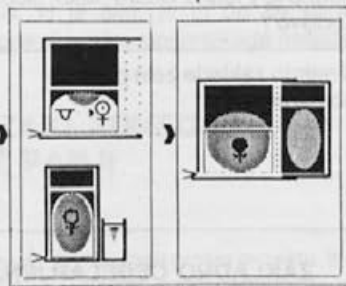
Potek ob menjavi matic

Potek brez rojne krize

Potek ob rojni krizi

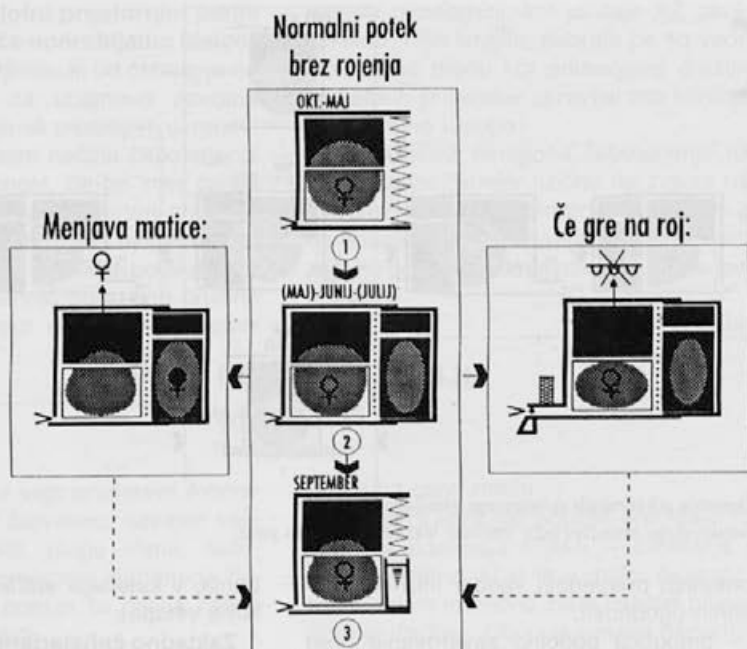
močne družine v obeh etažah AŽ panja brez ločevalne matične rešetke med njima. Zgodaj spomladi takšna družina veliko izdatneje zalega, ker je v veliki gruči, ima od jeseni obilno zalogo hrane (**sladkornega medu ter peloda**), je toplo in zračno odeta, se medsebojno ogreva v skladanici in čebelnjaku, predvsem pa ima dovolj satja, ki je velika spodbuda za močnejši razvoj. Opazovanja nedvomno potrjujejo, da močna družina, zazimljena v dveh etažah AŽ panja napolni obe etaži s čebelami, zalego, medom in obnožino domala v enakem času, kot to stori v eni etaži zazimljena družina.

Tretje pravilo je, da moramo pri zakladnem čebelarjenju matici **omogočiti in čim dlje ohranjati največjo možno zmogljivost zaleganja**. Za nobeno pričakovano pašo naj se ne zmanjša največje možno število pašnih čebel v družini. Maksimalna zmogljivost zaleganja v močni družini je približno 3000 jajčec na dan. Tak tempo zaleganja družine lahko matica ohranja (in zmore) dobra dva meseca (od druge polovice aprila do druge polovice junija), zato je v takšni družini v obdobju glavnih paš (junij – julij) povečini po 100.000 čebel. V obdobju rojenja (maj – junij) približno enaka (maksimalna) količina vseh razvojnih stopenj zalege občutno zmanjša nagnjenje

Shematični prikaz metode močno poenostavljenega intenzivnega zakladnega čebelarjenja.

Temeljni ukrep: gnezdo v zakladi; značilnost: matica za matično rešetko na zakladi.

B

Intenzivno zakladno čebelarjenje (matica v AŽ, zaklada = medišče)

družin k rojenju, saj se razmerje med deležem odkrite in pokrite zalege ne spreminja.

Načini zakladnega čebelarjenja

Načine zakladnega čebelarjenja ločimo po tem, v katerem ali v katerih oddelkih panja se lahko matica po priklučitvi zaklade neovirano giblje:

1. v zakladi (v enem oddelku),
2. v obeh etažah AŽ panja (v dveh oddelkih),
3. v AŽ panju in zakladi (v treh oddelkih).

Zazimitev, prezimovanje in zgodnji spomladanski razvoj potekajo v vseh treh primerih enako. Družina je v obeh etažah AŽ panja. Razlika se pokaže v pašnem obdobju ali nekoliko prej, ko pri »navadnem« čebelarjenju z AŽ panji odpiramo medišče in vanj prestavljamo zalego; pri zakladnem čebelarjenju pa tedaj že dodajamo zaklado ali tretji oddelek AŽ panja.

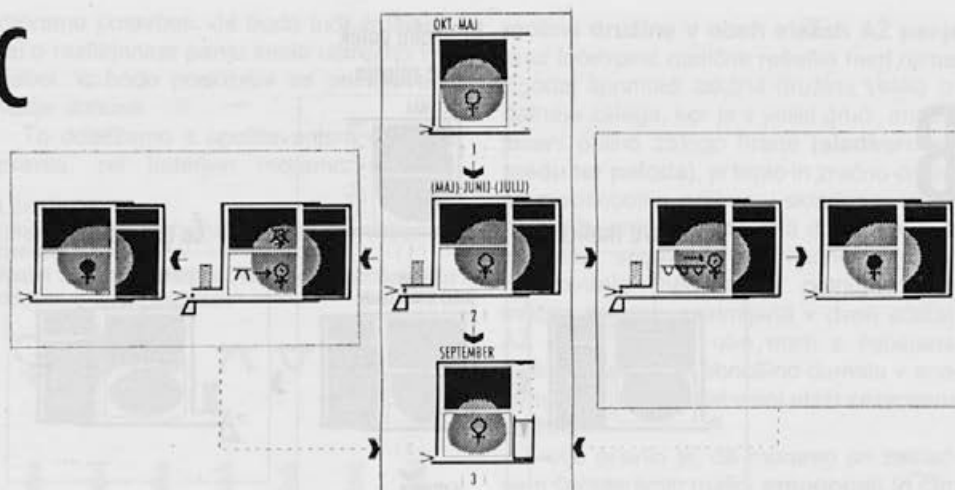
Pri prvem in drugem načinu zakladnega čebelarjenja imamo na zakladi matično rešetko, pri tretjem načinu pa matične rešetke ni.

Doslej najbolj preizkušeno in uspešno je zakladno čebelarjenje z matico v zakladi. Zahteva sicer nekaj več ukrepov in

Zaklade so vsestransko uporabne. Na fotografiji se v nastavljeno zaklado lovijo tudi pobegli roji. Foto: M. Debelak

C

Shematični prikaz metode ekstenzivnega zakladnega čebelarjenja.
Temeljni ukrep: namestitev lesice; značilnost: brez matične rešetke v panju.

kontrolnih pregledov, vendar ima vrsto izjemnih ugodnosti:

- omogoča popolno zavarovanje pred izrojitvijo (matica je za matično rešetko),
- kontrolni pregledi so preprosti (gnezdo je pri roki in v zakladi pregledno),
- omogoča preprosto ustavitev rojilne krize (zakladi začasno odstavimo),
- omogoča koncentracijo medu, obnožine in zalege v oddelke (med v zgornji etaži AŽ panja in na saticih v zakladi, obnožina v spodnji etaži AŽ panja, zalega v zakladi),
- omogoča preprosto vzrejo in menjavo matice (matičnik vcepimo v prednji del

panja, v katerega stara matica iz zaklade nima vstopa).

Zakladno čebelarjenje z matico v obeh etažah AŽ panja zahteva v primerjavi s prvo različico res nekoliko manj in lažjih ukrepov, dokler vse poteka brez rojne krize. Ob rojni krizi pa je pri tej različici več dela, saj moramo matico in matičnike iskati v obeh etažah. Prav tako nismo zavarovani pred izrojitvijo (matica spredaj ima prost izhod), kontrola je otežena (treba je odstraniti zakladi), ni tolikšne koncentracije medu, obnožine in zalege; v panju ob stari matici ne moremo vzrežati mlade matice...

Zelo zanimivo je zakladno čebelarje-

Slikane zaklade so v čebelnjaku avtorja članka. Po dvajsetih letih rabe in preizkušanja različnih konstrukcijskih rešitev so na pogled nekoliko manj ugledne, vendar še vedno odlično uporabne saj so v čebelnjaku dobro zaščitene

nje z matico v celotni prostornini panja (AŽ + zaklada) – če uporabljamo léscico!

To je način čebelarjenja, ki od čebelarja ne zahteva ukrepov za uravnavo oziroma spodbujanje razvoja ali protirojnih ukrepov. Čebelar mora pri tem načinu čebelarjenja vzeti v zakup možnost, da bo imel zaradi morebitnega rojenja nekoliko manj pridelka. Koliko manj, doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, kljub temu da poskusi potekajo že štiri leta. Doslej namreč poskusne družine v tako veliki in tako ugodno razporejeni

panjski prostornini, kot jo daje AŽ panj z zaklado, niso izrojile, nabrale pa so vedno prav toliko medu kot primerjalne družine, pri katerih je čebelar opravljal vse razvojne in protirojne ukrepe.

Ta različica omogoča čebelarjenje tudi tedaj, kadar čebelar fizično ne zmore razmeroma zahtevnih ukrepov v panju in pri ogrebanju rojev z visokega drevja ali kadar za tako delo nima časa oziroma je dlje časa odsoten.

(Se nadaljuje)

S POTI PO AVSTRALIJI

MILAN RUNTAS

(nadaljevanje)

V prejšnji številki sem predstavil Avstralijo, kot jo doživlja Slovenec, nevajen velikanskih razsežnosti, blage klime, radodarne narave in razmeroma lagodnega življenja, kakršnega ponuja ta daljna celina neomejenih možnosti.

Tudi čebelarstvo ima tu zelo velike možnosti: bogata gozdna pasišča v čistem naravnem okolju, zanemarljive stroške za vzdrževanje čebeljih družin (stroškov zdravljenja čebel skoraj nimajo, krmljenja s sladkorjem praktično ne poznajo, standardizirana čebelarska oprema je za naše razmere zelo poceni itd.), celo s prodajo medu imajo manjše probleme kot mi, predvsem zaradi velikega trga (Avstralija je članica Commonwealtha). Kljub temu pa tudi avstralski čebelarji niso zadovoljni s

prodajno ceno medu.

Tokrat bi vam rad поблиže predstavil našega primorskega rojaka – čebelarja g. Stanka Starca, ki si je v daljni Avstraliji s trdim delom in pridno ženo ustvaril prijeten dom in družino. Ob vsakdanjem napornem delu v tovarni je pogrešal stike z naravo, zato se je začel zanimati za čebele. Najprej je čebelaril le za razvedrilo, po predčasni upokojitvi pa se je resno oprijel čebelarstva. Čeprav živi skoraj sredi Melbourne, mesta s štirimi milijoni prebivalcev, čebelarji s približno 100 čebeljimi družinami v LR panjih. Že zadnjič sem omenil, da morajo avstralski čebelarji število čebeljih družin prilagoditi naravnim danostim posameznega pasišča. Tudi naš znanec g. Starc je svoje čebele razdelil na tri, včasih celo

Cvetoči vrtovi so prava paša za oči. Foto: M. Runtas

Nekatera evkaliptusova drevesa dosegajo takšne višine kot naši hrasti. Foto: M. Runtas

na štiri pasišča. Zaradi muhaste gozdne paše na evkaliptusu, ki včasih veliko obeta, pa nič ne da, nikoli ne odpelje vseh čebel na istovrstno pašo, ampak 30 do 35 panjev razporedi na različna stojišča z različnimi pašami. To sicer nekoliko poveča stroške prevoza in oskrbe čebel, a se kljub temu splača, saj morebiten izpad ene cvetne paše ne prizadene celotnega čebelarstva. To si lahko privoščijo, saj spomladi in zgodaj poleti cveti hkrati več medovitih rastlin, tako da čebelje družine naberejo od 30 do 50 kg cvetličnega medu na panj. Ko bi le pri nas bilo tako! V tem delu Avstralije ne poznajo maninih paš, zato bi pričakovali, da čebele nimajo težav s pomanjkanjem cvetnega prahu. A ni tako. Izdatne in dolgotrajne paše v cvetočih evkaliptusovih gozdovih čebelam ne dajejo skoraj nič peloda, zato oslabijo kljub obilici nektarja.

Če jih želi čebelar obdržati za prihodnjo sezono, mora čebele prepeljati na pelodno pašo – le-te tedaj ni prav veliko – ali čebele oskrbeti s pelodnimi nadomestki. Naš znanec Stanko Starc si je ob reki Yari, ki teče

skozi Melbourne, skoraj sredi mesta poiskal stojišče, ki tudi v sušnem poletju daje čebelam dovolj cvetnega prahu. Tam pripravi čebele za zimo in jih navadno tudi prezimi, in to brez dodajanja sladkorja, saj čebelam pusti nekaj zadnjega cvetličnega medu, nekaj pa ga zaradi blage zimske klime naberejo tudi med sicer kratkotrajno zimo.

Toliko čebelarstvo, kot ga ima g. Starc, že potrebuje primeren prostor za skladišče in delavnico. Ker živi v mestu, si gospodarskega posloplja ni mogel omisliti, zato pa je podaljšal dvojno garažo in s tem dobil skladišče, polnilnico ter delavnico za popravila in izdelavo panjev in druge opreme. Ves med proda neposredno kupcem, sam izdeluje satnice, od nedavna pa se preizkuša tudi v izdelavi medice. Ta je tam nekaj povsem novega. Na lanskem kmetijskem sejmu, na katerem imajo vidno mesto tudi čebelarji, je prvič predstavil svojo medico in jo v nekaj dneh tudi prodal. Avstralci so sladokusci, zato jim je sladki medeni zvarek všeč, to pa daje g. Starcu nove možnosti

John Edmond med svojimi čebelami na enem od mnogih stojišč

Vzrejalšče »italijank« pri Edmundsovih, v novem sadovnjaku za domačo hišo. M. Runtas

trženje čebeljih pridelkov. Omenil sem sem, žal pa so ga odprli šele približno deset dni po mojem odhodu iz Avstralije. Čebelarji na tem sejmu prikažejo in prodajajo čebele, matice, čebelarstvo opremo ter najrazličnejše čebelje pridelke. Vsako leto na posebnih tekmovanjih izberejo najboljše pridelke in izdelke ter jih skromno nagradijo. Tudi g. Starc je že prejel številna priznanja za najčistejši vosek, najtežji medeni sat, lepo pakiran med, za največjo izbiro sortnih medov in nazadnje še za medico.

Tamkajšnji čebelarji ne poznajo društvene organiziranosti v tolikšnem obsegu kot pri nas. Čebelarstva organizacija s sedežem v Melbourne šteje komaj nekaj več kot 600 članov, obsega pa površino polovice Slovenije in ima približno pet milijonov prebivalcev. Ko sem tamkajšnjim čebelarjem in poslušalcem izseljenskega radia SBS v Melbourne predstavil našo čebelarstvo organizacijo, se niso mogli načuditi, da imamo toliko organiziranih čebelarjev, ki se prostovoljno vključujejo v čebelarstva društva in Zvezo. V slovenski redakciji izseljenskega radia SBS (sestavlja ga sicer približno 60 različnih nacionalnih redakcij z vsega sveta), sem poleg zdajšnje organiziranosti in gospodarskih razmer v slovenskem čebelarstvu v tričetrt ure trajajoči oddaji predstavil predvsem našo bogato čebelarstvo preteklost. Z dovoljenjem prijazne urednice ge. Elice Rizmal pa sem hkrati še nekoliko propagiral čebelje pridelke med slovenskimi izseljenci.

Kako malo pomenijo Avstralcem velike razdalje (gledano z našimi očmi, seveda), pove podatek, da naš znanec, g. Starc prijateljuje in tesno sodeluje s čebelarstvo družino Edmondsovih, ki živi več kot 120 km od Melbourne, predvsem z Johnom. Skupaj raziskujeta gozdne paše, iščeta primerna stojišča, se dogovarjata o najboljših tehnoloških rešitvah in usklajujeta ter rešujeta vse druge skupne čebelarstvo probleme. V družinskem čebelarstvu Edmondsovih, vodita ga oče in sin, je od 800 do 900 LR panjev. Oče Murray se poleg čebelarstva ukvarja še z ovčerejo in vzgojo kaktusov, sin John pa je trgovski zastopnik in čebelarji oziroma kmetuje po opravljenih službenih obveznostih. Kot vidite, le dva čebelarja, ki opravljata še druga dela, oskrbujeta skoraj tisoč, na več pasiščih raztresenih čebeljih družin. Že nekaj let pa se ukvarjata tudi z vzrejo matic. Prav med mojim obiskom (začetek januarja 1995!) je John Edmond preizkušal novo aparaturo za umetno osemenjevanje matic. Na ta način želi povečati vzrejo matic za trg in izboljšati zaslužek od čebelarstva. Pridobitne matice italijanske pasme stanejo približno po 10 avstralskih dolarjev. Ponudba matic vseh pasem je velikanska, zato si je treba z dolgoletnim kakovostnim delom ustvariti in utrditi ime dobrega ali odličnega vzrejevalca. Najboljše matice, tiste »za pleme«, dosegajo na sejmskih licitacijah ceno tudi po več sto dolarjev. Na čebelarstvih sejmišnih vzrejevalci poleg pridol-

Prijatelja Stanko Starc in John Edmund, ki drži sat, kontrolirata donos medu

bitnih matic prikažejo tudi plemenske panje, tako da si jih kupci lahko pobliže ogledajo. Na sejmu ali doma pri vzrejevalcu ocenijo živalnost plemenjaka, strnjenost zalege, »sedenje na satju«, mirnost družine, iz kartončka pa razberejo še podatke o donornosti, odpornosti, rojivosti in izvoru matice oziroma čebelje družine. Z vsem naštetim izbirajo med slabimi in dobrimi vzrejevalci ter dobrimi in slabimi maticami. Pojma »pasemska čistost« matice tam ne poznajo, in sicer zato, ker na istem kraju čebelarijo s petimi in več čebeljimi pasmami hkrati. Država z ničemer ne omejuje niti ne daje prednosti posamezni pasmi, zato se začetnik po lastni presoji odloča, s katero pasmo čebel bo čebelaril. Pri večini čebelarjev sem videl »italijanko« na dveh stojiščih pa tudi »nemko in kranjico«.

Zanimivo pri Edmondsovih je tudi to, da čebelarstvo opravlja tudi nekakšen opravevalni servis po naročilu lastnikov farm in plantaž. Ogledal sem si opravevanje lucerne, oče in sin pa sta še povedala, da vozita čebele tudi na plantaže sadja in južnega sadja. Za opravevanje dobijo od 30 do 60 dolarjev na panj, odvisno od trajanja opravevanja in morebitne medene bere. Za prevažanje čebel imata tovorni avto s hidravličnim dvigalom za nakladanje in razkladanje panjev. Brez tega del ne bi zmogla. Pred leti sta uporabljala posebno prikolico za točenje medu. V tej pločevinasti točilni enoti sta imela vgrajene stroje za odkrivanje satja, točenje in filtriranje medu ter

stiskanje oziroma centrifugiranje pokrovec. Ker pa sta na terenu le s težavo dobila elektriko, predvsem pa vodo, sta terensko točenje opustila in zdaj raje pripeljeta polne naklade domov, nato pa jih v neprimerno boljših delovnih razmerah iztočita.

Enkrat sem že omenil, da morajo za dober poslovni rezultat tudi avstralski čebelarji čimveč svojega pridelka prodati neposredno porabnikom. Tudi tam posredniki poberejo od 60 do 70 odstotkov cene v prodaji na drobno, če čebelar proda med kar v sodu. Naš rojak Starc večino medu proda kar na domu, Edmondsovi pa so ubrali drugo pot. Ker ne živijo v tako velikem mestu kot Starčevi, med prodajajo na sejmih. Starša se vsako soboto in nedeljo s polno prikolico čebeljih pridelkov in okrasnih kaktusov odpravita na enega od številnih sejmov ob turistično razviti obali ali v središčih industrijskih mest. Starejši čebelarji se boste še spomnili, kako je v preteklosti vsak večji kraj ali fara slavil svojega svetnika in v njegovo čast prirejal sejem. Na njem se je poleg spominkov dobilo tudi drugo »potrošno« blago različnih rokodelcev. No, takih sejmov, na katerih dobite vse od šivanke do lokomotive, je v Avstraliji na pretek, to pa so s pridom izrabili tudi čebelarji.

Upam, da sem vam vsaj nekoliko predstavil populacijsko in kulturno raznolikost, gospodarsko perspektivno, prostorsko neomejeno in podnebno drugačno daljno in zanimivo celino. Kljub zelo ugodnim pašnim

Kljub bujno cvetočim evkaliptusom sta Stanko in John na stojišče pripeljala le 28 LR panjev. Foto: M. Runtas

in podnebnim razmeram tudi tamkajšnji čebelarji trdo delajo za svoj košček prostora pod soncem.

Na koncu naj se za gostoljubje, zanimiva potovanja in obilo prostega časa, ki so ga

posvetili nama z ženo in še posebej meni kot čebelarju, pristrčno zahvalim g. Stanku Starcu in njegovi ženi ter Edmondsovim. Upam, da jim bom del gostoljubja lahko vrnil ob njihovem prvem obisku v domovini.

Za mlade čebelarje

ČEBELARJA ZAČETNIKA ZANIMA ŽIVLJENJE ČEBEL

MILAN MEGLIČ

Za vsakega čebelarja, ne samo za začetnika, je zelo pomembno temeljito poznavanje življenja čebelje družine oziroma vseh njenih članov. Tokrat bomo skušali odgovoriti predvsem čebelarjem začetnikom in drugim ljubiteljem čebel.

Čebeljo družino sestavljajo trije člani:

- matica,
- čebela delavka in
- trot.

V panju je navadno samo ena matica, čebel delavk je več deset tisoč (odvisno od letnega časa), trotov pa je od 300 – 1000 in še to samo v poletnem času (od pojava razmnoževalnega nagona maja nekako do konca avgusta).

Naloga matice je zaleganje jajčec. Največ jajčec na dan (približno 3000) zaleže

matica maja in junija. Pozno jeseni in pozimi pa naša kranjica celo za dva do tri mesece preneha zalegati. Matica živi tri do štiri leta. Hranijo jo čebele. Zlasti v času intenzivnega zaleganja jo hranijo z najboljšo (kraljevsko) hrano – z mlečkom, ki ga izločajo čebele v določeni starostni dobi. Matica je najpomembnejši član čebelje družine, saj bi brez nje družina propadla.

Matica lahko zalega oplojena ali neoplojena jajčeca. Iz oplojenih jajčec se razvijejo bodisi čebele delavke bodisi matice. To je odvisno samo od količine in vrste prehrane v času rasti ličinke. Če je ličinka obilno hranjena z matičnim mlečkom, se iz oplojenega jajčeca razvije matica. Če je ličinka samo v začetni dobi hranjena z matičnim mlečkom, pozneje pa z mešanico medu,

Mladi čebelarji iz OŠ Miha Pinter Toledo s svojim mentorjem Matjažem Vehovcem in rojem

cvetnega prahu in vode, se iz take ličinke razvije čebela delavka. Jajčeca, iz katerih se bodo razvile čebele delavke, zaleže matica v čebelje satje. Iz jajčeca, ki ga matica zaleže v matičnik, se izleže matica. Neoplojena jajčeca zaleže matica v trotovske satje.

Troti so samci. Živijo nekaj mesecev. Za oploditev ene matice je potrebno le nekaj troto. Matico oplodijo med letom v zraku. Zakaj pa je v panju toliko troto? Zato, da v potrebnem času po zakonu naravnega izbora matico oplodijo le najboljši troti. Troti ne prinašajo hrane v panj, ampak celo dovolijo, da jih hranijo čebele. Ob lepem toplen vremenu se sprehajajo v naravi. Ko je konec rojilnega razporedenja, ponavadi avgusta, se začne za trote žalostni čas. Čebele jih ne hranijo več, saj jih ne marajo več v svoji sredini in jih izganjajo iz panja, tako da od lakote umrejo.

Razvoj od izleženega jajčeca do odraslega osebkja traja pri matici 16 dni, pri čebeli delavki 21 dni in pri trotu 24 dni.

Čebela delavka je »delavka« v pravem pomenu besede. Vse življenje gara, počitka ne pozna. Poleti živi približno 42 dni, pozimi pa približno 6 mesecev. Mraza ne prenaša in pri 8 °C otrpne. Pozimi čebele oblikujejo gručo in v takem stanju prenašajo zelo nizke temperature, saj energijo iz medu pretvarjajo v toploto.

Kaj dela čebela poleti, ko se izleže iz celice?

1. – 2. dan čiščenje celic in ogrevanje zalege,

2. – 5. dan krmljenje starejših ličink,
6. – 11. dan krmljenje mlajših ličink,
12. – 17. dan proizvodnje voska, graditev satja, sprejemanje in skladiščenje hrane,
18. – 21. dan stražarjenje pred vhodom,
22. – 35. dan nabiranje cvetnega prahu, nektarja in propolisa, opravljanje,
36. – 45. dan čebela umre.

Navedena dela v posamezni starosti dobi opravlja čebela v normalnih razmerah. V izrednih razmerah pa čas opravljanja določenih funkcij podaljša, skrajša ali celo izpusti.

Za čebelarja je zelo pomembno vedeti, kdaj bo glede na pašo potrebno maksimalno število čebel (v starosti 22 – 35 dni). Na podlagi tega lahko izračuna, da mora matica intenzivno zalegati približno 40 dni pred glavno pašo. Tako bodo številne pašne čebele lahko dobro izrabile pašo. Na žalost nam takšne izračune pogosto prekriža neugodno vreme, izostanek paše itd.

Pravi čebelar goji do čebel globoko spoštovanje. Pri svojem delu skrbi, da jim čim manj spreminja naravni ritem in da z nepotrebnimi pregledi ne povzroča stresne situacije.

Čebelarstvo danes preživlja hude čase. Zlasti manjši čebelarji ne poravnavajo stroškov, predvsem zaradi prenizke cene medu na trgu. Čebelarstvo je ena najpomembnejših panog, ki ima neposredni pozitivni vpliv na vzdrževanje zdravega okolja. In predvsem zaradi tega naj se več mladih odloča za gojitev čebel.

Iz tuje literature

APIMONDIA, XXXIV. MEDNARODNI ČEBELARSKI KONGRES

Povzetek: J. Kralj Iz informacijske brošure (nadaljevanje)

Čebelarstvo v Švici

Švicarsko čebelarstvo ima dolgo tradicijo. Razširjeno je tako v nižinah kot v visokogorju, vse do 2000 m nadmorske višine. Glede na geografsko in kulturno pestrost Švice so za tamkajšnje čebelarstvo značilne krajevne posebnosti tako v načinu čebelarjenja kot v uporabi čebelarskega orodja. V Švici je približno 300.000 čebeljih družin (povprečno 12 družin na čebelarja). Čebelarji, ki jim je čebelarstvo dodaten vir zaslužka, imajo ponavadi več kot 50 čebeljih družin. Teh je le odstotek od vseh čebelarjev, saj se le s čebelarstvom v Švici ni mogoče preživljati. Večina se jih s čebelarjenjem ukvarja ljubiteljsko. Po povprečni porazdelitvi čebeljih družin na površinsko enoto lahko Švico (7 čebeljih družin/km²) primerjamo z drugimi državami. Porazdelitev čebeljih družin pa je precej neenakomerna, saj je v nižinah v okolici mest pogosto več kot 20 družin na km², v hribovitih in gorskih predelih pa jih je seveda veliko manj od povprečja.

Ena čebelja družina pridelava 8 kg medu na leto, to pa je precej manj kot v drugih državah Srednje Evrope. Vzrok za majhen donos je preveliko število čebeljih družin na posameznem pašnem območju poleg tega pa je čebelarstvo za Švicarje hobi, zato se ne ženejo za večjo pridelavo medu. Za Švico so značilni panji z nepremičnim satjem, to pa seveda onemogoča sezonsko selitev čebeljih družin na boljšo pašo. Ta tip panjev je zelo razširjen v nemško govorečem predelu Švice, najdemo pa jih tudi v francosko govorečem delu in v kantonu Ticino, kjer uporabljajo predvsem DB panje (»SUPER« panje, posebno tipa »DADANT«). Dobra paša je zlasti na območjih, kjer cveti regrat. Bogati viri mane za čebele so gozdovi jelke in smreke, ki pokrivajo alpsko predgorje Jura, listnati gozdovi in alpski predeli pokriti z rododendronom. Pomemben vir čebelje paše v kantonu Ticino so kostanjevi, lipovi in akacijevi gozdovi, pomemben vir pa so tudi zelene površine na obrobjih večjih mest.

Vsak Švicar povprečno porabi 1,5 kg medu na leto in polovica tega medu je uvožena. Zaradi narave švicarskega čebelarstva čebelarji večinoma medu prodajo neposredno kupcem. Na ta način je med prodajalcem in kupcem ohranjeno zaupa-

nje, zato je tudi cena medu razmeroma visoka (18 frankov za 1 kg medu). Pomembni nalogi švicarskih čebelarjev sta ohranjanje visoke kakovosti medu in pospeševanje trženja. Novi zakon o kakovosti medu, sprejet leta 1993, pa je poostil merila za določanje kakovosti medu.

Nekateri švicarski čebelarji so se osredotočili na pridobivanje cvetnega prahu in propolisa. Poraba teh visoko kakovostnih čebeljih pridelkov pa je majhna. Čebelje opravevanje poljedelskih površin in rastlinstva v Švici zelo cenijo, zato si čebelarji prizadevajo odgovornost ustreči željam kmetov.

V Švici vzrejujejo tri vrste čebel. V osrednji in vzhodni Švici vzrejujejo črno čebelo *Apis mellifera mellifera*, na severu nemško govorečega dela Švice in v francosko govorečem delu vzrejujejo *A. mellifera carnica*, v Ticinu pa *A. mellifera ligustica*. Zaradi območne bližine vseh treh pasem čebel najdemo v Švici tudi križance omenjenih pasem. Ker želijo francosko govoreči švicarski čebelarji ohraniti rasno čistost *A. mellifera carnica*, so postavili vzrejalšča matic v gore.

Večina švicarskih čebelarjev je članov krajevnih čebelarskih zvez, imajo pa tudi 25 kantonskih zvez. Združeni so v nacionalne zveze, v nemško, francosko in italijansko. Čebelarske zveze čebelarjem omogočajo izobraževanje in obveščanje. Tako pripravljajo začetne in nadaljevalne čebelarske tečaje, čebelarska svetovanja, vzrejo in pregled čebel. Tehnično pomoč pri delu jim ponuja raziskovalna postaja v Liebefeldu, v kateri je zaposlenih kar 50 strokovnjakov za vzrejo čebel, 150 svetovalcev in 200 ljubiteljskih čebelarskih preglednikov. Za boljše čebelarsko izobraževanje uporabljajo demonstracijski čebelnjak v Alberswilu, v drugih delih Švice pa za učenje uporabljajo številne čebelnjake krajevnih čebelarskih zvez. Čebelarske zveze imajo tudi svoje plemenilne postaje, poleg tega pa tudi opazovalne postaje, ki opazujejo vremenske spremembe ter njihove vplive na pašo in življenje čebel. Opazovanja objavljajo vsak mesec. Nacionalne čebelarske zveze vsak mesec izdajo tudi svoj časopis, in sicer približno 17.000 izvodov.

Čebelarski oddelek raziskuje biologijo pršice varoe in boj proti njej, ukvarja pa se tudi s

čebelarstvo pridelavo in kakovostjo čebeljih pridelkov. Čebelarstva zdravstvena služba tesno sodeluje s kantonskimi veterinarji. Čebelarstvih preglednikov je kar 500. Čebelarstvi oddelki se ukvarja z varstvom čebel pred različnimi strupenimi pesticidi. Inštitut v Liebegeldu je bil ustanovljen že leta 1907 in ves ta čas je podpiral mednarodno sodelovanje pri raziskovanju čebeljih bolezni, evolucije, biologije parjenja in načinov čebelarjenja.

Program kongresa

Kot smo že omenili, bo kongres trajal od 15. do 19. avgusta 1995. Najpomembnejša dela kongresa sta raziskovalni in tehnični del, osrednja tema kongresa pa je povezava čebel in čebelarstva z okoljem. Predavanja naj bi bila podana preprosto in razumljivo. Pozdravni govor in predavanja bodo simultano prevajali v francoščino, nemščino, italijanščino, angleščino in španščino. Predsednik komisije bo v 10 minut trajajočem uvodu predstavil predavanja o določeni temi.

Temu bo sledilo deset 10-minutnih predavanj, po vsakem predavanju pa naj bi bilo za razpravo namenjenih še 10 minut. Po vsakem predavanju bo po 15 minut odmora. Na koncu bo predsednik povzel posamezna predavanja in s tem končal predstavitev določene teme. Že prvi dan kongresa bodo odprli spremljajočo razstavo, tedaj pa bo tudi prvo predavanje o patologiji čebel. Prikazali bodo možnosti za zavarovanje zdravja čebel, pri tem pa bodo poudarili predvsem tehniko dela. Prihodnje dni bodo še predavanja o biologiji čebel in apiterapiji v okviru teh pa bodo prikazali tudi učinke zdravljenja s posameznimi čebeljimi pridelki, zlasti pa, kako je učinek odvisen od kakovosti pridelka. Teme drugih predavanj pa so: čebelarstva ekonomija, čebelarjenje v deželah v razvoju, *Apis mellifera* in opraševanje ter nove tehnologije čebelarjenja in nova oprema. V okviru čebelarstva ekonomije bodo govorili o odnosu med čebelarstvom proizvodnjo in kupci, v okviru teme o opraševanju pa bodo poudarili vlogo čebele pri varstvu okolja. Posamezna strokovna srečanja pa bodo namenjena strokovnjakom določenega področja. Na njih ne bo simultane prevajanja, jezik sporazumevanja pa bo

angleščina. Omenjena srečanja bodo obravnavala toleranco čebel do varoe in odpornost varoe na kemične snovi.

Prvi del kongresa bo namenjen znanstvenim filmom o čebelah in čebelarjenju. Posamezni film bo trajal od 5 do 20 minut. Prvi, drugi in četrti dan kongresa bodo dopoldne in popoldne po dve uri predvajali filme o delu v čebelarstvu. Te filme si bodo lahko ogledali tako udeleženci kongresa kot tudi obiskovalci.

V okviru kongresa bodo izbrali tudi najzvirnejše tehnične novosti, nove čebelarstvene izdelke, izvirnost skladiščenja in reklamiranja, najboljše filme, diapozitive, fotografije o čebelah in čebelarjenju, učno gradivo za čebelarstvo, zbirke znakov s čebelarstvenimi motivi in razstavljene izdelke. Dela bo ocenjevala mednarodna žirija, najboljše pa bodo nagrajena z medaljami in diplomami. Nagrajena dela bodo nato v petek, 18. avgusta 1995, tudi razstavili.

Švicarski čebelarji bodo v parku ob Palais de Beaulieu postavili značilne švicarske panje in plemenilno postajo. Številni razstavljalci bodo prikazali delo s čebelarstveno opremo, zlasti s stroji za obdelavo medu in voska. Izobraževalna razstava bo odprta tako za udeležence kongresa kot tudi za obiskovalce, postavili pa jo bodo skupaj z zoološkim muzejem iz Lozane in prirodoslovno-zgodovinskim muzejem iz Chaux-de-Fonds. Po kongresu bodo razstavo preselili še v druga švicarska mesta.

V okviru APIMONDIE bodo postavili tudi razstavo švicarskih znakov s čebelarstvenimi motivi, obogatili pa jo bodo še z znankami iz drugih držav.

V sredo, 16. avgusta 1995 zvečer, si bodo udeleženci lahko ogledali nastop švicarskih folklornih skupin, v četrtek, 17. avgusta 1995 pa bodo zanje organizirali poučno ekskurzijo. V okviru te bodo obiskali številne čebelnjake, plemenilne postaje in druge čebelarstvene objekte. Ogledali si bodo krajevne znamenitosti, kot so vinska klet, proizvodnja sira, muzeji in tovarne. Med kongresom bodo pripravili še več drugih izletov, pred kongresom ali po njem pa se bodo udeleženci lahko udeležili še petdnevni izletov in tako spoznali tudi druga območja Švice, zlasti območje Alp, (Kanton Grisons, Tessin in Valais)

MIZARSTVO KRŽE – z dolgoletno tradicijo – VRHNIKA

Izdelujemo kakovostne AŽ panje po konkurenčnih cenah. Panji so iz kakovostnega smrekovega lesa in rogljičeni (cinkani). Satniki so iz lipovega lesa in vrtani za žičenje. Desetsatne AŽ panje lahko dobite takoj, za ostale vrste panjev tipa AŽ pa sprejemamo naročila.

Franc Krže, Idrijska 10, 61360 Vrhnika, telefon (061) 751-317.

Iz društvenega življenja

ČEBELARSKO PRAZNOVANJE IN ODPRTJE ČEBELARSKEGA MUZEJA V ROŽU V AVSTRIJI

dr. JOŽE ŠNAJDER

Čebelarji na Koroškem v Avstriji, natančneje v Kirschenteuerju v bližini Boroovelj (Ferlah) ob Dravi, torej v naši neposredni sosesčini, so 8. aprila letos pripravili »Dneve carnice 95«. Poleg bogatega strokovnega in kulturnega programa so odprli tudi čebelarski muzej in pripravili razstavo.

Kot predstavnik ZČDS sem se udeležil predavanj in čebelarske razstave. Organizatorji so v pozdravnih govorih pozdravili tudi slovenske čebelarje, saj so se praznovanja udeležili tudi nekateri čebelarji iz Škofje Loke. Gostitelji so nas lepo sprejeli, mi pa smo jim zaželeli še veliko uspehov pri propagiranju naše skupne čebele.

Predavalo je več predavateljev, vendar je bilo najbolj zanimivo prvo. Dr. Pechhacker je namreč v svojem predavanju razmišljal o tem, ali ima kranjska čebela (carnica) prihodnost. Najprej je ugotovil, da danes ni več tako, kot je bilo nekdaj, ko je za uspeh zadostovalo že ime »kranjska čebela«. Za današnji prodor na svetovni trg mora imeti naša čebela preverjene predvsem naslednje lastnosti:

dober donos medu,
odpornost proti boleznim,
mirnost in nenapadalnost,
majhno porabo hrane čez zimo,

manjši rojilni nagon.

Vse to je mogoče doseči s primerno selekcijo. Predavatelj je opozoril tudi na prednosti, ki jih ima selekcija znotraj iste vrste, pomemben pa je predvsem njen ekonomski učinek. Pri selekciji in vzreji matic znotraj iste vrste, je mogoče kakovost matic predvideti brez stalne kontrole. Če pa vrste med seboj križamo, to ni mogoče. Pomembno je upoštevati tudi ekotip, saj vsaka čebela v različnih okoljih ne daje enakih rezultatov.

Predavanje je sklenil z ugotovitvijo, da kranjska čebela ima prihodnost, vendar le ob dobri selekciji in križanju med ekotipi čiste carnice. Grafično je prikazal tudi rezultate testiranja matic iz Avstrije, Slovenije in Hrvaške, opravljenih skupaj z dr. Kezičem iz Zagreba in dr. Poklukarjem iz Ljubljane. Najboljše rezultate so dosegle avstrijske matice, sledijo pa jim najprej slovenske in nato hrvaške. S temeljitim delom in sodelovanjem bi to stanje z leti zanesljivo lahko izboljšali.

Čebelarji so pripravili tudi prodajno čebelarsko razstavo in s tem koristno združili z zanimivim in prijetnim. Prireditve je trajala tri dni in domači čebelarji so prodali precej svojih zalog, predvsem medice.

KO BI ČEBELE VEDELE, KAJ TARE ČRENŠOVSKÉ ČEBELARJE

JOŽE ŽERDIN

V čebelarski družini Črenšovci je 26 članov, skupaj pa imajo 778 čebeljih družin. V društvo so vključeni čebelarji iz Črenšovcev, Žižkov, treh Bistic, Odrancev, Gomilice, Trnja, Nedelice in Turnišča. Pred leti so v okviru družine na osnovnih šolah delovali tudi čebelarski krožki, vendar so, žal, za-

mrli.

Kot so ugotovili na letnem občnem zboru, je bila lanska letina ena najdonosnejših. Zgodnje toplo spomladansko vreme je čebelam omogočilo, da so nabrale precej cvetnega prahu in medicne na sadnih drevesih, oljni repici in preostalih spomladan-

skih medovitih rastlinah. Tako so čebelarji pred cvetenjem akacije iztočili precej spomladanskega cvetličnega medu, hkrati pa so se čebelje družine tudi precej okrepile. Prevažalci so po akacijevi paši čebele prepeljali na gozdno-kostanjeve paše, te pa so na nekaterih območjih slabo medile. Dobro so predvsem poleti medile travniške paše in paše ob reki Muri. Čebelarje je vso sezono skrbelo, kako bodo prodali med, saj so bile pri ljubljanskem Medexu odkupne cene medu za čebelarje nesprejemljive. Imeli so velike stroške, iztržek pa je bil pičel. Mlajši čebelarji so zato med raje prodajali doma. Čebelarji črenšovske družine so se udeležili tudi čebelarskega predavanja v Veliki Polani. V okviru družine so pri priznanem vzrejevalcu matic in izkušenem čebelarju Marku Debevču menjali vosek za satnice. Tako je družina zamenjala triindvedeset kilogramov voska za satnice. Iz blagovnih rezerv so kupili večjo količino sladkorja za zimsko krmljenje čebel. Drugi problem, ki tare čebelarje, je vedno večja uporaba strupenih zaščitnih sredstev, ki morijo tudi čebele. Na srečo niso imeli posebnih težav pri nakupu zdravil proti varozi in drugim boleznim.

V programu dela za to leto so med drugim zapisali, da se bodo udeležili strokovnega predavanja, da bodo skušali oživiti čebelarske krožke na osnovnih šolah Črenšovci, Bistrica, Odranci in Turnišče. Skrbeli bodo za medovite rastline, povezali se bodo z gozdarji in skupaj z njimi posadili nekaj mladih lip. Čaka jih še zamenjava voska za satnice, načrtujejo pa tudi ekskurzijo. V pokrajino ob Muri nameravajo pripeljati primorskega škržata. Organizirali bodo skupno akcijo zdravljenja varoze. Posebej bodo skrbeli za pasišča ob reki Muri. To nalogo bo še naprej vodil Štefan Cigan iz Gornje Bistrice. S člani Čebelarske družine Bogojina bodo izmenjali izkušnje, pa tudi pasišča. Razmeroma številni udeleženci občnega zbora so v družino sprejeli dva nova člana, in sicer Toneta Miklavčiča iz Dola pri Ljubljani in Jožeta Žalika iz Žižkov. Slovesno pa so podelili tudi odličja Anton Janša III. stopnje. Prejeli so jih Jože Balažič iz Odrancev, Štefan Cigan iz Gornje Bistrice in Štefan Vučko iz Srednje Bistrice. Izvolili so tudi novo vodstvo družine. Predsednik je postal Jože Žalik, tajniške posle bo opravljal Jože Herhaj, blagajniške pa Anton Kustec.

ZČDS JE Z ARGUMENTI USPELA DOSEČI ZNIŽANJE PRISTOJBIN ZA ZDRAVSTVENA SPRIČEVALA

JANEZ MIHELICH

V uradnem listu št. 6/95 je izšla odredba, ki je predpisala izjemno visoke pristojbine za zdravstvena spričevala za čebelje družine in matice. Že na enajsti seji, dne 25. 2. 1995, je izvršni odbor ZČDS sklenil, da se bo zaradi tega pritožil pri ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo in zahteval, naj le te znižajo. Za utemeljitev predloga pa je zadalžil komisijo za zdravstveno varstvo čebel in ta je pritožbo in dobro argumentirano utemeljitev za znižanje pristojbin tudi pripravila.

Izračun je pokazal, da je bila pristojbina za zdravstveno spričevalo za čebeljo družino 9-krat višja kot za goveda, konje in prašiče glede na vrednost živali. Za matice pa je bila pristojbina celo 36-krat višja kot za našete živali. Podobna razmerja veljajo tudi pri pristojbinah za nakladienje živali. Argumenti so bili dovolj tehtni, da jih

je pristojno ministrstvo upoštevalo in v Uradnem listu št. 14/95 je bil objavljen popravek, po katerem so bile navedene pristojbine občutno znižane. Nove pristojbine smo objavili v četrti številki Slovenskega čebelarja. Z znižanimi pristojbinami bodo največ pridobili prevažalci. Ukrep bo tudi prispeval, da se bo več čebelarjev odločilo za prevažanje čebel. Čebelarjem svetujemo, naj bodo pri plačevanju pristojbin pozorni, da so le-te usklajene s popravki. Čebelarji so z doseženim zadovoljni, podobne uspehe pa bomo v prihodnje lahko dosegli le, če bomo čebelarji enotni. Žal, se pogosto dogaja, da smo pri podobnih kacijah razcepljeni in neenotni, predvsem to velja za tiste, ki skušajo mimo ZČDS na pristojnih republiških organih uveljavljati svoje lastne interese. Seveda je izid takšnih predlogov velikokrat neuspešen, prikrajšano pa je čebelarstvo v celoti.

INFORMACIJE O ČEBELJIH PAŠAH NA TELEFONSKEM ODZIVNIKU IN TELETEKSTU

Vse podatke o donosih na opazovalnih postajah in druge informacije lahko dobite 24 ur na dan na telefonskem odzivniku številka (061) 12-61-335. Podatki so objavljeni tudi na teletekstu TV Slovenija na strani 145 C.

Opazovalno napovedovalna služba medenja
pri ZČDS, KIS in MKGP

VZREJA MATIC – JULIJ POKORNI,

Gačnik 3, 62211 Pesnica

Telefon: (062) 640-538

Nudimo vam kvalitetne in označene matice čiste kranjske sivke, odbrane pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije, glede na čistost in gospodarske lastnosti. Pošljemo jih tudi po pošti (najmanj tri komade).

Se priporočamo!

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

Čebelarsko društvo Radovljica – Jesenice

Za pasišča na JELOVICI – Franc Šolar, Podnart 6, 64244 Podnart, tel. (064) 731-134 in Brane Kozinc, Hraše 1a, 64248 Lesce, tel. (064) 733-203.

Za pasišča na Pokljuki, Radovni in Mežaklji – Jože Brodnik, Selska 3, 64260 Bled, tel. služba (064) 741-241 in doma (064) 741-033.

Čebelarsko društvo Kamnik

Za Tuhinjsko dolino in Menino planino – Jože Bajde, Laze 18 a, Laze v Tuhinju.

Za Črnivec – Ivan Galin, Zavrh 1, Stahovica, Kamnik, tel. (061) 825-748.

SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV POSAVJA

Najstarejši čebelar Franc Stopar in g. Peternel sta otvorila nov šolski čebelnjak.

Gostitelj tokratne regijske prireditve tekmovanja mladih čebelarjev Posavja, ki je bilo 6. maja 1995 je bila Osnovna šola Boštanj. Šola je bila dober gostitelj, Čebelarstvo društvo pa organizator. Ravnatelj Osnovne šole Karel Alič se je potrudil, da so se mladi čebelarji in drugi gostje dobro počutili. Zbrane so med drugimi pozdravili sevniški župan Jože Peternel, predsednik slovenskih čebelarjev Marjan Skok in direktor Medexa Aleš Mižigoj. g. Peternel in najstarejši sevniški čebelar Franc Stopar sta družno otvorila nov šolski čebelnjak in odkrila sliko zaščitnika čebel sv. Ambroža.

Predsednik ČD Ribnica, pobratenega s sevnškim društvom, Ivan Gradič je izročil ravnatelju šole stiliziran kip Ribničana s suho robo. **Za dvajsetletno mentorsko delo je Minka Zupancič sprejela pisno priznanje in naziv častne predsednice ocenjevalne komisije.** Na tekmovanju so bile ekipe zelo izenačene. Nekoliko več znanja in sreče ob pravšnjem trenutku pa so imeli med 11 ekipami nižje skupine Brežičani (Novoselci in Tajkovski) mentorja Franca Marolta, v srednji skupini pa je zanesljivo zmagala 1. ekipa Boštanj (državna prvaka Nina in Miha Pfeifer) pred ekipama Brežice in Blanca z enakim številom točk. Generalni sponzor prireditve je bil sevnški Merkator ob podpori občine Sevnica.

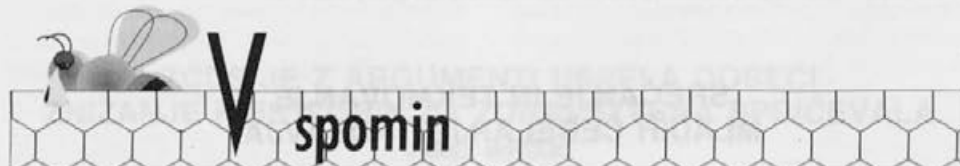
Zapisala:
Nina Pfeifer
Viktor Kladnik

Srečanje mladih čebelarjev Posavja Boštanj 95 so omogočili naslednji donatorji:

Gostilna Jelen, Matjaž Malus Tržišče, Čebelarstvo Alojz Klenovšek Boštanj, Ivan Mozic Sevnica, Rado Teraž Boštanj, občina Sevnica, Merkator Sevnica, Zavarovalnica Triglav Krško, Medex International Ljubljana, Avto Nissan Ljubljana, Avto Tehna Ljubljana, Silva Apis Ljubljana, Merkator Kmečka zadruga Sevnica, Krajnc Tone Sevnica, Šinkovec Jože Boštanj, Trgovina Borko Sevnica, Čebelarstvo Flajs Štefka, Čebelarstvo Renko Ivo, Boštanjski sadjarji, Lekarna pod Sv. Rokom, LDS Ekološki forum Sevnica, SKD Sevnica, TBK Boštanj, Avtodopad Prah Sevnica, Renault Center Krašna Škocjan, Krka Novo mesto, Viskons, Stane Požun Sevnica, Franc Kozorog Švica, Alojz Barovič Berlin, RTV Majcen Sevnica, Pekarna Kruhek Sevnica, Avtosen Sevnica, Mesarstvo Cvetan Mokronog, Štefan Flisar Mokronog, Mesnica Mica Sevnica, Kopitarna Sevnica, Tanin Sevnica, Lisca Sevnica, Inplet Sevnica, Jutranjka Sevnica, Gostinsko podjetje Sevnica, SGP Sevnica, Radio Sevnica, Dolenjski list Novo mesto, Tapetništvo Goričan Sevnica, Lesce Boštanj, Cvetličarna Valentina Sevnica, Cvetličarna Silva Sevnica, Cvetličarna Valerija Sevnica, Gostilna Lipar Tinca Boštanj, Panorama Boštanj, Trgovina Sitka Sevnica, Foto Kiderič Sevnica, Pavle Zagode dr. stom., Rado Teraž-Boštanj

Vsem sponzorjem še enkrat najlepša hvala

ČD Sevnica

FRANC OCEPEK

Dan je bil lep in sončen, ko smo se na pokopališču v Zagorju poslovili od Franca Ocepka, člana ČD Zagorje. Sklenil je svoje življenjsko delo, leta marljivega ustvarjanja, naporov in veselja kot čebelar, ki so mu bile vzor čebele s svojo pridnostjo.

France se je rodil leta 1992 v Znojilah. Svoje otroštvo je preživel v naravi in opazoval očeta pri čebelarjenju. Ker ga je delo s čebelami zanimalo, mu je oče podaril dve družini, s katerima je začel samostojno čebelariti.

Po osnovni šoli se je izučil za čevljarja

in se zaposlil kot čevlarski pomočnik. V njegovo življenje je usodno posegla vojna, saj so ga leta 1943 mobilizirali v nemško vojsko. Po dopustu je ostal doma, vendar so ga Nemci kmalu ujeli, odpeljali v zapor v avstrijski Gradec in ga obsodili na smrt. Življenje mu je rešilo zavezniško bombardiranje Gradca. Uspelo mu je pobegniti in močna volja do življenja mu je pomagala, da je v hudem mrazu, skupaj s tovarišem iz Hrastnika, peš prehodil vso dolgo pot do doma. Mladost in neizmerna volja do življenja sta premagali tudi hudo bolezen. Po končani vojni se je spet zaposlil kot čevlarski pomočnik. Leta 1950 se je poročil in si v Libojah, kjer je začel delati kot samostojen

čevljarski obrtnik, z ženo Ljudmilo spletel prvo družinsko gnezdo. Po desetih letih sta se vrnila v domače okolje v Kotredež. Žena se je zaposlila v Lisci, France pa v Zaščiti, kjer je delal do upokojitve. Zgradila sta si svojo hišo, okrog nje pa uredila vzoren vrt. V Znojilah, pod kostanji sta imela čebelnjak z več kot tridesetimi družinami. Oskrbovala sta jih že takrat, ko sta živela še v Libojah, od koder je bilo do čebelnjaka dve uri hoda.

France ni bil samo ljubiteljski čebelar, čebelarstvo mu je pomenilo veliko več. Bil je izobražen čebelar in prvi preglednik v našem društvu. Svoje bogate izkušnje je nesebično in z veseljem prenašal na mlajše, neizkušene čebelarje, v veliko pomoč pa je bil tudi veterinarjem, saj je vedno bedel nad zdravstvenim stanjem čebel na našem območju. Za svoje prizadevno delo v Čebelarskem društvu Zagorje je prejel odličji Anton Janša III. in II. stopnje, smrt pa mu je onemogočila, da bi prejel tudi priznanje Anton Janša I. stopnje.

Kmalu bodo tople sape privabile čebele iz panjev, veselili se bomo šumenja čebeljih družin in nabranega medu. Za Francetove družine bo odslej skrbel njegov nečak, mi, njegovi prijatelji pa smo mu hvaležni za vse napotke, ki jih je vsakomur tako rad razdal.

**Čebelarsko društvo
Zagorje ob Savi**

JOŽE ŠUMLAJ

Sredi minulega poletja smo ostali brez priljubljenega člana Jožeta Šumlaja, predmetnega učitelja zgodovine in zemljepisa ter ravnatelja Osnovne šole Velika Dolina v občini Brežice.

Jože Šumlaj je bil rojen leta 1944. Vrsto let je uspešno čebelaril v Koritnem ob svoji zidnici. Svoje znanje, veselje in ljubezen do čebel pa je zelo prizadevno in uspešno prenašal na mladi rod v okviru čebelarskega krožka na osnovni šoli.

Pogrešamo ga čebelarji

**Čebelarskega društva
Krška vas**

FRANC ŽVOKELJ

V prvih dneh tega leta smo se v Ajdovščini poslovili od našega najstarejšega člana društva.

Rodil se je pred 88 leti v vasi Dolenje, kjer je pred 65 leti tudi stopil na svojo čebelarsko pot. Bil je eden od ustanoviteljev ČD Ajdovščina in v njem je dejavno sodeloval, dokler mu je zdravje to dopuščalo. S posebno skrbjo in veseljem se je ukvarjal z mladimi čebelarji, jim posredoval svoje bogato strokovno znanje in s tem zaznamoval čebelarstvo na našem območju. Kot izkušen čebelar in dober mizar je s svojimi odličnimi panji opremil marsikateri čebelnjak v Vipavski dolini. Za svoje delo je prejel odličji Anton Janša II. in III. stopnje.

Člani našega društva se ga bomo spominjali kot vedrega in prijetnega sogovornika, predvsem pa kot vzornika pri našem delu.

**Čebelarsko društvo
Ajdovščina**

CIRIL PAPEŽ

Februarja letos nas je nenadoma zapustil naš dolgoletni član Ciril Papež iz Tolčan pri Zagradcu. Čebelaril je tako rekoč celo življenje, saj so bile čebele pri hiši že ob njegovem rojstvu davnega leta 1913. Po očetovi smrti je čebelnjak posodobil in čebelarstvo povečal na 30 družin. Kljub številni družini (imel je osem otrok) in obilici drugih kmečkih opravil je vedno našel čas še za čebele. Tudi kot 81-letnik je bil še vitalen in poln načrtov, saj je še dan pred smrtjo na Vrhniki kupil nov AŽ panj ter 100 satnic in satnikov. V društvu ga bomo pogrešali, kajti izkušen kot je bil, je nam, mlajšim, velikokrat koristno svetoval. K zadnjemu počitku smo ga spremili s čebelarskim praporom.

**Čebelarsko društvo
Krka**

ANTON PLAHUTNIK

V začetku julija lani smo se kamniški čebelarji nepričakovano poslovili od Antona Plahutnika, našega največjega in zelo uspešnega čebelarja.

Rodil se je leta 1934 na Zduši pri Kamniku, kjer je tudi vseskozi čebelaril. S čebelarstvom se je zelo dejavno ukvarjal zlasti zadnjih 20 let, prve izkušnje pa je pridobil le nekaj let prej. V njegovem urejenem čebelarstvu je bilo tudi več kot 80 AŽ panjev, v zadnjih letih pa je obseg postopno zmanjšal na polovico. Prideloval je med, cvetni prah in propolis, vzrejal pa je tudi matice. Vseh teh uspehov ne bi bilo brez velikega znanja in spremljanja novosti tako v čebelarski tehnologiji kot tudi na zdravstvenem področju. Žal pa se njegova ljubezen do čebel ni prenesla na nikogar izmed najbližjih.

Usoda je končala njegovo nadaljnjo pot in mu preprečila načrte dobesedno med njegovimi ljubljenkami, ko jih je pripravljala za prevoz s smrekove paše domov. Kamniški čebelarji ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Čebelarsko društvo
Kamnik

MIRKO MURI

Decembra 1994 smo pospremili na zadnjo pot našega čebelarja Mirka Murija iz Prevalj.

Rodil se je leta 1942. V čebelarsko društvo se je vključil leta 1982. Ideje in načrti, teh pa ni bilo malo, so ostali sredi poti. Bil je velik ljubitelj narave, zato je ves prosti čas prebil s svojimi čebelami pri čebelnjaku ali v delavnici, v kateri je konstruiral stroj za izdelavo satnic. Žal je to delo ostalo nedokončano.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarsko društvo
Prevalje

VINKO NOVAK

Pretrsla nas je novica o smrti našega prijatelja, predvsem pa dobrega čebelarja Vinka Novaka. Kadar se poslavljamo od prijatelja, nas v srcu vedno zaskeli, saj smo izgubili človeka, ki nam je bogatil življenje in nas osrečeval.

Rodil se je v kmečki družini in že kot majhen deček pomagal očetu pri čebelarskih delih. Tako si je že takrat pridobil veliko izkušenj za delo pri čebelah.

Leta 1950 je postal član Čebelarskega društva Grosuplje. Od leta 1985 do 1991 je bil tudi član upravnega odbora našega društva. Za svoje zasluge je prejel odličje Anton Janša III. stopnje.

Vinko Novak je živel v Veliki Račni pri Grosupljem in je v tem kraju je tudi pokopan.

Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili z društvenim praporom. Ohranili ga bomo v prijaznem spominu.

Slava mu!

Čebelarsko društvo
Grosuplje

JANEZ KOSEC

Čebelarji dobro vemo, da so zakoni narave neizprosni. Kljub temu nas je bežigradske čebelarje zelo prizadela nenadna smrt že drugega našega člana v minulem letu.

Dober mesec potem, ko je praznoval svojih osemdeset let, je 23. oktobra nenadoma omahnil v smrt Janez Kosec, kmet in čebelar, predvsem pa priljubljen, spoštovan in cenjen občan ljubljanskega Posavja. Pred skoraj petdesetimi leti sta z ženo podedovala majhno stričevo kmetijo in z njo tudi čebele. Z znanjem, marljivostjo, poštenjem in trdim delom sta ustvarila lepo in sodobno urejeno kmetijo, na kateri danes redijo 14 molznic. Dvakrat je bil ob čebele in obakrat jih je obnovil. Oskrboval jih je vzorno in z veliko ljubeznijo.

Rad je zahajal med čebelarje. Veseli smo ga bili in vedno smo pozorno prisluhnili tudi polstoletnim izkušnjem in modrostim. Za njim bosta ostala tako kmetija kot čebelarstvo, to pa v današnjih časih veliko velja.

Med nami bo ostal lep in prijeten spomin na šegavega, dobrovoljnega in vedno veselga Janeza Kosca.

Bežigrasjski čebelarji

OBVESTILO O PRESKRBI Z REGRESIRANIM SLADKORJEM

Vodstva čebelarjskih društev obveščamo, da smo na našo vlogo, z dne 16. 11. 1994, dobili telefonsko informacijo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri inž. Viktoru Kreku, da omenjeno ministrstvo **ne bo v letošnjem letu regresiralo nabave sladkorja za čebele**, ker prispevajo za čebelarstvo dovolj na ostalih področjih (zdravstveno varstvo, selekcija, pospeševanje prodaje itd.). Predlagali so nam, da zaprosimo za ustrezna sredstva MEOR, ki pa je že 10. 1. 1995 zavrnilo našo prošnjo. Predlagamo društvom, da zato iščejo druge možnosti nabave sladkorja iz redne preskrbe, mi pa si bomo še naprej prizadevali dobiti regres za sladkor, o vsem pa vas bomo sproti obveščali.

ZČDS

PRODAM prevozni čebelnjak Mercedes Benz L-406 predelan za prevoz 36 AŽ panjev, registriran do 5/95, vozen z B kategorijo, inf. (061) 741-257.

KUPIM rabljene AŽ panje, inf. (061) 1262-343 – zvečer.

PRODAM propolis, vosek in več čebeljih družin na AŽ satju, inf. (0608) 75-85.

UGODNO prodam družine, prašilčke s panji na 5 satov, inf. (068) 73-471.

ZARADI smrti prodam 26 AŽ panjev s čebelami, inf. (061) 446-849 – zvečer.

VSLED smrti ugodno prodam prevozni čebelnjak TAM 4500 (generalno obnovljen) s 30 naseljenimi AŽ panji in nekaj praznimi, streha je pomočna, inf. (061) 261-930.

PRODAM TAM 4500 s kontejnerjem in 42 naseljenimi 10 S ter prostorom za točenje medu, inf. (069) 21-974.

PRODAM 8 zdravih in močnih čebeljih družin na AŽ 9 S, inf. (061) 773-578.

ROJI bodo naprodaj, inf. (061) 375-241.

PRODAM TAM 2001 atestiran za prevoz AŽ panjev, v zgornji vrsti so prašilčki, inf. (064) 691-354.

NOVE AŽ panje 10 S po 80 DEM prodam, inf. (061) 1321-243 int. 260 – dopoldne.

POGONI za točila 220 in 12 V po ceni 16.490,00 SIT. Garancija, inf. (061) 882-136 ali (061) 487-903.

PO UGODNI ceni prodam tovornjak za prevoz čebel TAM 5500, letnik 1973, atestiran za 62 panjev, nadgradnja izdelana 1990. Prodaj lahko samo nadgradnjo. Mirko Slemenšek, Dol. Brezovo 33, 68283 Blanca.

PRODAM tovornjak s 66 naseljenimi panji, parcelo (3000 m²) z zidanim čebelnjakom in dva zložljiva čebelnjaka, primerna za začetnike, inf. (061) 773-203. Izredna prilika.

PRODAM 5 čebeljih družin, Češnjavek 3, Cerklje, inf. (064) 421-540.

ŽELIMO si sposoditi kaseto PANJSEK KONČNICE, povrnemo stroške in odškodnino. Pripravljeni smo kaseto tudi odkupiti. Čebelarstva družina Črenšovci, Otroška 19, 69232 Črenšovci.

ZELO poceni prodam čebelarjski pribor, inf. (061) 345-225 po 20. uri.

PRODAM 6 čebeljih družin na AŽ satju, inf. (064) 725-137.

TAM 5500 po delih in 8-satno Riharjevo točilo prodam, inf. (068) 42-527.

NA PLEMENILNI postaji Josipa Verbiča v Kamniški Bistrici bodo matice na voljo po 15. juniju. Naročila in informacije Franc Sitar, Košice 10, tel. (061) 832-421.

PRODAM prevozni čebelnjak TAM 110 z 62 naseljenimi 10 S AŽ panji. Telefon (061) 272-344 zvečer.

VZREJA MATIC Z NAJDALJŠO TRADICIJO

ALOJZ BUKOVŠEK

Golo Bredo 19

61215 Medvode

Telefon: (061) 612-428

Nudimo vam kvalitetne označene kranjske matice od odbranih matičarjev. **Pri testiranju na Kmetijskem inštitutu Slovenije so se uvrstile med najboljše.**

Prevzem je možen osebno po dogovoru, pošljemo pa jih tudi po pošti po povzetju.

Se priporočamo!

VZREJA MATIC – GRM DARKO

HUDE RAVNE 1, Dole pri Litiji

Telefon: (061) 872-145

Vse čebelarje obveščam, da sprejemam naročila za izbrane in označene matice kranjske pasme. Pošiljam jih tudi po pošti, najmanj tri komade.

Se priporočamo!

VirKon S

VRHUNSKI DEZINFICIENS NOVE GENERACIJE Z
VIRUCIDNIM, BAKTERICIDNIM
in FUNGICIDNIM DELOVANJEM

V NEODVISNIH TESTIRANJIH DOKAZANO UČINKOVIT
PROTI BAKTERIJAM, GLIVICAM, KVASOVKAM, PLESNIM IN

17 DRUŽINAM VIRISOV,
KI OGROŽAJO ZDRAVJE ČLOVEKA IN ŽIVALI.
MED DRUGIM JE UČINKOVIT NA VIRUSE,
KI POVZROČAJO:

pasjo kugo, virusni hepatitis psov, virusni rinotraheitis
mačk, herpes pri mačkah, pasji parvovirusni
gastroenteritis, pasji koronavirusni gastroenteritis,
steklino, prašičji transmitabilni gastroenteritis,
klasično prašičjo kugo, enteritis konj, konjsko
influenzo, konjski virusni arteritis, miksomatozo kuncev.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

LOGAR

Čebelarji, nabavite si sodobno čebelarsko opremo pri proizvajalcu z dolgoletno tradicijo. Nudimo vam:

- vse vrste točil iz aluminijaste in nerjaveče pločevine z ročnim gonilom ali avtomatskim krmiljenjem
- stroje in pripomočke za odkrivanje satja v več izvedbah
- parne kuhalnike voščin
- posode za shranjevanje medu iz nerjaveče pločevine različnih dimenzij
- usipalnice in drugi čebelarski pribor

SE PRIPOROČAMO

ANTON LOGAR, Zupanova 1, 64208
Šenčur, tel.: (064) 41-663, 43-123

VZREJA MATIC LADISLAV VOZELJ

Dragošek 18, 61275 Šmarno pri Litiji **telefon (0609) 618-786**

(v primeru slabe zveze pa telefon (061) 272-756)

Nudimo vam kvalitetne izbrane in označene matice kranjske pasme.

Prednaročila sprejemamo vsak dan od 19. do 21. ure. Prevzem je možen osebno po dogovoru. Matice pošiljam tudi po pošti po povzetju, a le nad pet matic.

Pri testiranju na Kmetijskem inštitutu Slovenije, oziroma pri čebelarjih, so se izkazale kot odlične.

Se priporočam!

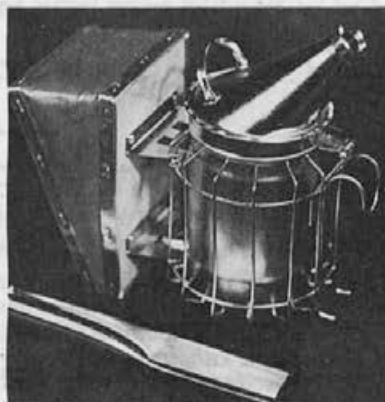

KOVINSKA GALANTERIJA RAKOVEC

GUNCELJSKA CESTA 28/a

61000 LJUBLJANA

Tel.: (061) 51-076

NA ZALOGI IMAMO:

TOČILA ZA MED – AŽ + LR 3S Al.,

DB + LR 3S Al., AŽ + LR 4S Al., DB + LR 4S Al.

KOŠI ZA TOČILA – AŽ + LR, DB + LR

Odočne štule, gonila, stojala za odkrivanje satja, univerzalni kadilnik, zapahi krajši in daljši 2/2, LR sponke, zapah levi in desni, nosilec matične rešetke, sito dvojno in enojno, razstojišča AŽ za 7, 9, 10, 11, 12 satov, matične klešče, lovilec rojev AŽ- LR, ameriška razstojišča, univerzalne klešče za satnike, matične rešetke »Haneman«, žica za žičenje satnikov.

NOVO – SMUKALNIKI

PRIPOROČAMO VAM NAKUP NAŠIH IZDELKOV PO KONKURENČNIH CENAH!

VZREJEVALCI MATIC IN ČEBELARJI!

Nudimo vam kvalitetno novo večnamensko plastično transportno in dodajalno matičnico. Matičnica je nove oblike in zelo primerna tudi za odzemanje ali dodajanje matic, zato jo potrebuje pri svojem delu vsak čebelar.

IZREŽITE IN POŠLJITE

Nepreklicno naročam kom večnamenskih matičnic, po ceni SIT/kom.

Ime in priimek:

Naslov in pošta:

Cena: do 100 kosov matičnic

28 SIT/kos

od 100 do 1000 kosov

26 SIT/kos

nad 1000 kosov

23 SIT/kos

V ceni ni vračunan 5 % davek.

Izdelovalec in prodajalec: **FANOR d.o.o.**

Vnanje Gorice, Podpeška c. 128

61357 Notranje Gorice

tel./fax: 061/653-086

APIS M & D.D.O.O.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7
61360 VRHNIKA
telefon: (061) 751-282
Odprto: od 9.-12. in 16.-18. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE
PREVZEM VOŠČIN SAMO V NEPRODUŠNIH PLASTIČNIH VREČAH

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti:

- urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
 - satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
 - vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126 °C
 - priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami
 - iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
 - cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
 - občasno odkupimo pretopljen vosek
 - nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
 - po ugodni ceni vam nudimo kvaliteto žico
- ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9.-12. in od 16.-18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9.-12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D.D.O.O. VRHNIKA

sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelje družine na petih, sedmih in desetih satih.

- na zalogi imamo tudi zdravila za čebele

- **izdelujemo beljakovinske povnovredne pogače za krmljenje čebel, po želji z dodatkom zdravil.**

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: inž. Marjan Skok, Stanislav Hajdinjak, prof. Pavle Zaletel, dr. Janez Poklukar, dipl. oec. Aleš Mižigaj.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, mag. Franc Javornik, dr. Janez Poklukar, dr. vet. Mira Jenko, inž. Marjan Debelak in prof. Pavle Zaletel.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič

Lektorica: prof. Nuša Radinja

Letna naročnina za nečlane znaša za leto 1995 2.950,00 SIT. Posamezna številka pa stane 300,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 2.550,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 25.000,00 SIT, v sredini 15.000,00 SIT, pol strani 7.000,00 SIT, četrt strani 4.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enaka cena velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka tolarkega žiro računa pri SDK v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (23/39-92) šteje mesečnik Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja, iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

® Bayvarol Strips

Trakovi za čebele

NOVO UČINKOVITO SREDSTVO

ZA UNIČEVANJE PRŠICE

VAROE

Bayer

AKTIVNOST ENCIMOV KAŽE POJAV
STRESA PO UPORABI NEKATERIH
ZNANIH AKARICIDOV,
KI SE UPORABLJAJO
PROTI VAROZI

BAYVAROL priporočamo
za zatiranje varoze zaradi
njegove velike učinkovitosti,
enostavne uporabe in
najmanjše škodljivosti
za čebele in čebeljo zalego.

